

PANORAMA

Geïllustreerd weekblad met Hollandschen en Maleischen tekst.

Onder redactie van
LIEM KOEN HIAN.

Bureau:
STADHUISPLEIN 41

12 October 1935.

Jaargang IX no. 41.

Rondblik

De voorspellers hebben dezen keer aanleiding om te juichen. Sedert het verschijnen van onzen vorigen Rondblik is toch een voorspelling bewaarheid geworden. Het Italiaansch-Ethiopisch conflict is uitgroeid tot een formeelen oorlog. Abyssinie is thans het tooneel van een bloedigen strijd. Zwaar bewapende, van het modernste oorlogstuig voorziene, Italianen trekken dagelijks op tegen Ethiopiërs, wier voornaamste oorlogsuitrusting bestaat uit hun ongewone dapperheid en onbedwingbare strijdlust.

Op het oogenblik dat wij dit schrijven is Adigrat in handen gevallen van de aanvallende Italiaansche troepen en viert men in Italië feest over de verovering van Adoea. Adoea, dat is, zooals de lezer weet, voor de Italianen oud-zeer. Men spreekt in het land van Mussolini niet gaarne over Adoea en hoort er ook niet gaarne van. Adoea, dat is de plaats waar in 1898 de Italiaansche expeditietroepen als het ware werden afgeslacht en het was daarom te voorzien, dat de fascistische strijdkrachten zich het eerst op Adoea zouden werpen. La Giovanezza heeft dezer dagen in Italië flink geklonken. De Italiaansche nederlaag van Adoea is thans immers gewroken!

Overigens is er, naar het ons ten minste voorkomt, niet zooveel aanleiding voor al die feestvreugde en die triomfkreten. Naar het schijnt hebben de Ethiopiërs Adoea heelemaal niet verdedigd zooals het van hen verwacht kon worden. De hoop op een interventie van den Volkenbond door Ethiopiërs er toe geleid te hebben om maar ma-

tigjes tegenstand te bieden, waardoor zij nu immers bereikt hebben dat de aanwijzing van den aanvaller door den Volkenbondsraad ten eerste is vergemakkelijkt. De val van Adoea is immers wel het beste bewijs van den inval der Italianen. Bovendien kan men moellijk spreken van een „wreken van de Italiaansche nederlaag van Adoea”, omdat het per slot van rekening niet al te moeilijk is om met een sterk leger, gesteund door zware artillerie, tanks en bombardeervliegtuigen een stad te ontfutselen aan een legeroep, die voor een niet-onbelangrijk gedeelte slechts voorzien is van oude geweren!

In elk geval schijnt dit vast te staan, dat met den val van Adoea eerst recht de poppen aan het dansen zijn. Het is niet onmogelijk dat ook hier het bekende spreekwoord: „Wie het laatst lacht, lacht het best” toepasselijk zal blijken.

Het luide zingen van de Giovanezza en de martiale houding van de Fascisten in Italië schijnt intusschen een goeden weerklang te vinden in Genève. Ook daar is men een mannelijke borst gaan opzetten. Terwijl Genève in het Chineesch-Japansch conflict van 1931 niets anders heeft gedaan dan te trachten tijd te winnen, teneinde niet in den noodzaak te verkeeren om de schuldvraag in dat conflict en diensvolgens den aanvaller aan te wijzen — hetgeen immers weer als consequentie zou hebben het overwegen van toepasselijke sancties ingevolgt het Volkenbondspact! —, blijkt Genève na den val van Adoea niet minder martiaal als

de Italianen.

Binnen een minimum van tijd heeft de Commissie van Zes haar onderzoek beëindigd en hare conclusies ter kennis van den Volkenbondsraad gebracht. Deze conclusies getuigen van een groote manhaftigheid. Zonder omwegen heeft men Italië als den aanvaller aangewezen. De snelheid waarmee het onderzoek is verricht en deze heldhaftige conclusie wekken eenvoudig verbazing. Als men de Engelsche knuppel niet zlet, zou men zelfs bewondering kunnen hebben voor de heeren van de Commissie van Zes.

Ook de Volkenbondsraad heeft een record geboekt. Nog voor den voorspelden datum was de Volkenbondsraad bij elkaar en heeft zij een beslissing genomen. Zonder treuzelen en zonder aarzelen heeft de Volkenbondsraad het rapport van de Commissie van Zes besproken en zich bij de conclusies van dat rapport aangesloten. Meer nog, men heeft de formuleering van de eindconclusie zelfs dusdanig gewijzigd, dat thans zonder dat eenig debat meer mogelijk is de sancties van het Volkenbondspact zullen kunnen worden toegepast.

Dat alles is heel prachtig en geeft den wereldburger moed. Zou de Volkenbond toch nog iets gaan beteekenen? aldus de vraag die nu alomme wordt gesteld. Maar zoover zijn wij nog niet. Wat tot nu in Genève is geschied is inderdaad bemoedigend voor hen die in den Volkenbond gelooven en daarin zien een middel ter verzekering van de Wereldvrede. Maar waarop het aankomt, dat zijn de sancties. Eerst wanneer het besluit om sancties uit te oefenen in de daad is omgezet, eerst wanneer dus werkelijk sancties worden toegepast kan de Wereld te vreden zijn. Nog eens, zoover zijn wij helaas nog niet!

*

In het midden van deze week kwam uit China het bericht van de benoeming van Mr. T'ang Leang Li tot gevolmachtigd gezant (minister plenipotentiaary), die als zoodanig een reis zal ondernemen naar Europa en de „Zuid-Zee-eilanden" teneinde een onderzoek in te stellen naar de Perstoestanden in die landen en een persoonlijk contact te vestigen met de leidende publicisten.

Dit bericht is voor de Hoakiao zeer belangrijk en zulks in vele opzichten. In de eerste plaats, omdat de heer T'ang Leang Li een Java-born Chinese is. De naam T'ang Leang Li is hier voor menschen die niet veel contact hebben met China misschien wat vreemd, niet aldus de naam Thung Liang Lee, zooals zij volgens de Hokkianuitspraak luidt.

De heer Thung Liang Lee is een zoon van wijlen den heer Thung Bouw Klat, destijds een der vooraanstaande ingezetenen van eerst Buitenzorg

en later Batavia. Anders dan andere Hoakiao-Chineezers die er in zijn geslaagd zich in China een vooraanstaande positie te veroveren, heeft de heer Thung Liang Lee het Hollandsch onderwijs genoten. Hij studeerde destijds aan de K. W. III School te Batavia en deed in 1919 het eindexamen H. B. S. De heer Thung bewoog zich reeds toen veel op sociaal gebied. In de H. B. S. vereeniging was hij een actief lid, terwijl zijn naam ook nauw verbonden is aan de geschiedenis van de Chung Hsioh Batavia, destijds Chung Hsioh Tung Chwang Hul geheeten. Voorts verschenen reeds toen in verschillende organen zijn pennevruchten.

Na de H. B. S. te hebben afgeloopen ging hij niet naar Holland zooals zijn Chineesche tijdgenooten doch naar Engeland, alwaar hij aan de London University den graad van Bachelor of Science haalde. Na beëindiging van zijne universitaire studie toog de heer Thung Liang Lee naar China. Hij was een der vurigste supporters van Wang Ching Wel, ook in de periode dat de tegenwoordige Minister-President van China, politiek gesproken, nog in een volkomen duistere positie zat. Later werd hij verbonden aan het Ministerie van Puitenlandsche Zaken als hoofdamtenaar voor de propaganda en bekleedde meteen de functie van redacteur van het bekende „People's Tribune" en van de even bekende uitgave „China Today Series".

De benoeming van den heer Thung Liang Lee tot gezant voor speciale doeleinden is voor Hoakiao van groote beteekenis, omdat, zooals men weet, over het algemeen de hoogere functies in het Chineesch Staatsbestel voor Oversea Chinese gesloten zijn. Dat thans een van de Java-geborenen tot een dergelijk belangrijke functie geroepen werd moet de Hoakiao tot groote vreugde stemmen. In de tweede plaats is de zending, waarmede de heer Thung Liang Lee is belast, buitengewoon belangrijk. In de derde plaats is belangrijk dat dezen keer als vertegenwoordiger van China hier te lande komt een hiergeboren Chinees, die doordat hij hier geboren en getogen is en zijn middelbare schoolopleiding hier te lande heeft gehad geacht kan worden meer te weten van de Indische toestanden en verhoudingen, dan de doorsnee-bezoeker uit China. Anders dan de andere vertegenwoordigers van China die Indie hebben bezocht, is de heer Thung volkomen op de hoogte van hetgeen hier gewenscht wordt of als bezwaar wordt gevoeld. Door zijn kennis van de Nederlandsche en Maleische taal heeft hij regelmatig de beweging hier kunnen volgen en zal hij binnen enkele dagen in Indie zich in de huidige situatie hebben ingewerkt. Het behoeft geen betoog, dat het effectieve resultaat van de reis van den heer Thung veel en veel belangrijker

zal zijn dan dat van zijn voorgangers.

Het bezoek van de heer Thung Liang Lee aan Indie zal voor enkele Chineezzen niet al te prettig zijn. Destijds kwamen er menschen, die men zoo ongeveer van alles op de mouw spelden kan. De heer Thung Liang Lee is, als iemand die hier geboren en groot geworden is en de voertalen hier leest en spreekt, van heel andere kwaliteit. Wij zijn daarom wel zeer benieuwd naar de ontwikkeling van de politieke situatie onder de Indo-Chineezzen hier te lande na het bezoek van den heer Thung.

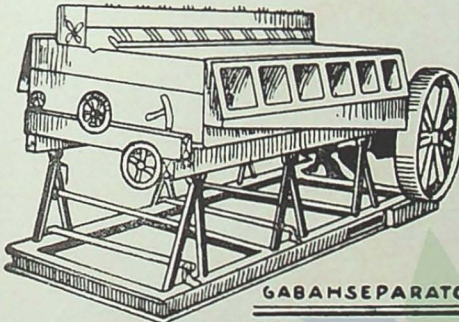
De heer H. H. Kan, die den heer Thung nooit au sérieux heeft willen nemen — hoe kan dat ook: hij de groote man! — zal nu de eer genieten aan de diners, die men ter eere den heer Thung hier te Batavia aanrichten zal, aan de linkerzijde van den heer Thung te mogen zitten. Hij zal over het verleden heenstappen en de heer Thung aan-

pappen, zooals hij den laatsten tijd steeds de bezoekers uit China heeft aangepapt. In dit geval misschien nog heviger, omdat hij den heer Thung Liang Lee zooveel verklaren moet. Bijvoorbeeld die redevoering van hem in de openbare zitting van den Volksraad van 13 Juli 1935. En dan die hardnekkige pogingen van September 1935 om de Slang Hwee los te schakelen van China. Het zal voor den heer Kan niet gemakkelijk zijn om daarover bevredigende verklaringen te geven, althans wil hij de positie van „Chineesch patriot” — welk costume hij zich in 1934 heeft aangemeten — behouden.

Maar de heer H. H. Kan is zeer handig. Misschien slaagt hij er toch wel in om zelfs den heer Thung Liang Lee met een kluitje in het riet te sturen. Wij vermoeden wel zoo'n beetje, hoe ongeveer die verklaringen zullen luiden.....

LINDE TEVES-STOKVIS

ALLEENVERTEGENWOORDIGERS VOOR NED. INDIE

GABA SEPARATOR

AUTOMATISCHE
„FILIPINA”
RYSTINSTALLATIES

RYSTMACHINES
COMPLETE FABRIEKEN

ONTWERPEN
DOOR
FABRIEKSIINGENIEUR

KAMPNAGEL

HAMBURG 39

Japansche en Amerikaansche maritieme macht in den Pacific

Tot de onderwerpen die in deze laatste paar jaren, tot vervelend wordens toe zelfs, in woord en geschrift „the topic of the day” hebben gevormd, behoort voorzeker de zoogenaamde Pacific-oorlog. Sedert geruimen tijd is zijn komst voorspeld. Telkens en telkens hoort men zeggen „Nou komt die; nou moet die lostbarsten”, maar steeds weer blijkt die voorspelling onjuist.

Naar men wil zal die Pacific-oorlog gevoerd worden voornamelijk tusschen Amerika en Japan, welke mogendheden er op uit heeten te zijn om de hegemonie over den Pacific aan zich te trekken.

In het hieronder volgende bieden wij onze lezers aan een beschouwing van de hand van Hector C. Bywater, een der bekende auteurs over maritieme aangelegenheden. Het artikel is geschreven voor „Pacific Affairs” en geeft een exposé van de groote moeilijkheden, waarmede ieder der telkens genoemde landen in geval van een zee-oorlog te kampen zou hebben. Wellicht dat de wetenschap omtrent die moeilijkheden er toe zou kunnen leiden om de gedachte aan een „komenden Pacific-oorlog”, welke gedachte vooral thans na het uitbreken van den oorlog tusschen Italië en Ethiopië weer flink opgeld doet, wat meer op den achtergrond te dringen!

Voor hen die van den oorlog een object van studie plegen te maken, bieden de zinnelijk waarneembare omstandigheden die waarschijnlijk een gewapend conflict in den Pacific zullen beheerschen, een fascineerend exploratie-terrein. Bij den aanvang staan wij tegenover een arena, die zoo uitgestrekt is dat zij elke verbeelding tart. In het geval van een Amerikaansch-Japansch conflict zou de oorlogszone zich van het Noorden tot het Zuiden uitstrekken vanaf de Bering Zee tot den Equator en van Oost naar West vanaf Panama tot de Gele Zee. Tusschenliggende bases zijn slechts heel weinig te vinden en bovendien liggen zij ver van elkaar verwijderd. Op de directe route van Honolulu naar Tokyo, een afstand van 3400 zeemijlen, is er niet een Amerikaansche basis die in staat is om zelfs in de eenvoudigste behoeften van een slagvloot te voorzien. Het wordt derhalve direct duidelijk dat het kruisvermogen van de schepen in de Pacific-strategie de beslissende factor zal zijn.

Vergeleken bij het zelschip van de oude tijden, is de bewegelijkheid van het moderne, door stoom gedreven, oorlogschip uiterst beperkt. Een slagschip, dat op haar uiterst-economische snelheid vaart van 9 knoopen heeft een actie-radius van slechts 15000 mijlen; het corresponderend cijfer voor een kruiser van de 10 000 ton-klasse is 18000 mijlen en voor een destroyer 5000 mijlen. Deze gegevens gelden voor de Amerikaansche schepen, die alle een kruisradius hebben die hooger ligt dan die van schepen van andere mogendheden. Het behoeft echter nau-

welijks gezegd te worden, dat schepen onmogelijk met een lage snelheid kunnen varen in wateren, waar men eventueel vijandelijke onderzeeboten zou kunnen tegenkomen. De bedreiging van een onderzee-aanval zou de schepen dwingen om in een betrekkelijk groote snelheid te varen en daaruit volgt, dat de maximale actie-radius dat een schip varende op de economische snelheid zou kunnen halen geen juiste gids is voor de bepaling van haar operatie-radius in de onmiddellijke oorlogszone. Op volle kracht stoomende kan een slagschip alleen 6000 mijlen, een kruiser 2500 en een destroyer 900 mijlen halen. Vergis ik mij niet, dan worden deze cijfers ook aangelegd voor de oorlogschepen van de Vereenigde Staten.

Het is voegzaam om hier te wijzen op een technische ontwikkeling, die eventueel aan de oorlogschepen de vrijheid van actie die zij in de dagen van het zelschip hadden terug te geven. Als in de toekomstige slagschepen, kruisers en andere oorlogschepen dieselmachines in de plaats van stoommachines komen, zal een zeer beduidende toename in bewegelijkheid daaruit voortvloeien en zullen operaties die met het tegenwoordige type van schepen niet ondernomen kunnen worden volkomen mogelijk worden. Naar schatting zou een slagschip voorzien van dieselmachines op een lading brandstof een reis kunnen maken van 50000 mijlen, een kruiser 58000 mijlen en een destroyer 16000 mijlen.

Zeker zal de introductie van de diesel-voortbeweging voor de oorlogschepen eene revolutie tot

stand brengen in de bestaande principes van maritieme strategie; doch wij hebben te doen met toestanden zooals die thans zijn en hoogstwaarschijnlijk ook in de komende jaren nog zullen zijn.

In het hypothetisch geval van een oorlog tuschen de Vereenigde Staten en Japan zou, als wordt uitgegaan van de veronderstelling dat de Vereenigde Staten een beslissing zouden willen forceeren door hare gewapende macht met Japan in strijd te laten komen, het vraagstuk er eene zijn van eene concentratie van de Amerikaansche zee-, lucht-, en landmacht in de beslissende zone, dat is: de Westelijke Pacific. Om redenen, die te groot in aantal zijn om ze hier alle op te noemen, is het in laatste instantie onwaarschijnlijk dat Japan een groote offensief tegen het Amerikaansche vasteland of zelfs tegen Hawaii zou willen ondernemen. Zulks doende zou toch met zich brengen een versnippering van krachten en de Amerikanen in de kaarten spelen. Met al de voordeelen van een positie die ideaal is om een offensief-defensieve campagne in de eigen wateren vol te houden zou Japan gek zijn om een of andere groote kruistocht over den Pacific te ondernemen.

Het initiatief zou daarom bij Amerika blijven, welk land dan de formidabele taak zou hebben om den Pacific te overbruggen. Dit zou zoo effectief gedaan moeten worden dat men het volle gewicht van de Amerikaansche bewapening in het geding zou moeten brengen, terwijl terzelfder tijd men zich moet verdedigen tegen aanvallen op een linie van verbindingen, die noodzakelijkerwijs kwetsbaar moet zijn, waardoor de expeditionaire macht wordt blootgesteld aan een vernietiging stuk voor stuk. Of zulks gedaan zou kunnen worden is een kwestie waarover de deskundigen van meening verschillen. Amerikaansche strategisten schijnen het mogelijk te achten, maar de Japansche en Europeesche in hun geheel staan er sceptisch tegenover. De moeilijkheden kunnen in het kort als volgt worden samengevat:

Zoo lang de bestaande tractaatsbeperkingen gelden zullen de Vereenigde Staten niet meer dan een 35 % superioriteit in maritieme tonnage boven Japan hebben. Dat is een zeer kleine marge om een maritiem offensief te ondersteunen dat zou moeten beginnen met een oversteek te maken over drie tot vierduizend mijlen water en gericht moet zijn tegen eenen vijand, wiens eigen vloot een defensieve positie occupeert die in kracht te vergelijken is met de befaamde Hindenburg-linie. Ongetwijfeld zullen bij het uitbreken van den oorlog geweldige programmas van nieuwe constructies ter hand worden genomen, doch de praktijk heeft geleerd dat er een achttien maanden tot twee jaren

zullen moeten verlopen aler werkelijk belangrijke versterkingen als kapitale schepen en groote kruisers verkrijgbaar zullen zijn. Gedurende die periode zouden ook de Japansche scheepswerven onder hoogen druk aan het werk zijn. De superieure bronnen van de Vereenigde Staten zouden eventueel de balans ten haren gunste kunnen doen overslaan, doch gedurende vele maanden, zoo niet jaren, zou de betrekkelijke kracht van de strijdende vloeten in wezen ongewijzigd blijven.

Hawaii moet beschouwd worden als de hoofdbasis voor den steun van een Amerikaansche offensief. Pearl Harbour, Honolulu, ligt 2100 mijlen van den Zuid-westen van San Francisco en is onbetwisbaar een van de werkelijke sleutelposities van den Pacific. Volgens de berekeningen is deze basis zeer onvoldoende uitgerust dan dat zij in de behoeften zou kunnen voorzien van een groote vloot die in oorlogstoestand moet opereeren. Naar het schijnt heeft zij slechts een dok die in staat is om een kapitaal schip op te nemen en bezit zij niet meer dan een fractie van de opslagmogelijkheden voor olie, ammunitie en andere behoeften die absoluut noodzakelijk zijn voor het onderhoud van zulk een vloot in vechtoeditie. Op het moment van het schrijven van dit artikel schijnt een terugtrekken van de Amerikanen uit de Philippijnen op handen. Cavite, de maritieme basis bij Manilla, moet daarom doorgehaald worden op de lijst van oorlogstations van de Amerikaansche vloot. Ik stel me zoo voor dat de Amerikaansche strategisten een zucht van verlichting zullen slaken als dat inderdaad doorgaat. In een oorlog met Japan zouden de Philippijnen zware verplichting beteekenen, onmogelijk om te verdedigen en voorbestemd om als een gemakkelijke prooi in handen van den vijand te vallen.

Guam, 1510 mijlen ten Oosten van Manilla is een andere sleutelpositie, doch zal naar het schijnt ook van den lijst geschrapt worden. Guam heeft geen dokken of andere basis-faciliteiten en daarin kan geen verandering worden gebracht zoolang als het Washington Verdrag van kracht is. Met het afstand doen van het recht om dit eiland tot een maritiem station te ontwikkelen hebben de Vereenigde Staten een zeer belangrijk strategisch offer gebracht en daarmede verloren zij wat zij tot hare voornaamste oorlogsbasis in den Westelijken Pacific had kunnen maken. Met Guam als een goed-opgezette basis zou het voor een Amerikaansche vloot mogelijk zijn om in de Japansche wateren te strijden, want het eiland is minder dan 1400 mijlen van Tokyo verwijderd. Onder de tegenwoordige omstandigheden echter zou Guam on-

getwijfeld door Japan reeds in de eerste weken van den oorlog ingepikt worden. Een Japansche aerodrome is aangelegd op Saipan, een twee uur vliegen van Guam. Hoewel bedoeld voor de civiele luchtvaart zou het bestaan daarvan de verovering van Guam door Japan zeer vergemakkelijken.

Wake Island, een 1000 mijlen ten Noord-Oosten van Guam en Midway Island, 1130 mijlen ten Noord-Westen van Honolulu, zijn dikwijls als mogelijke Amerikaansche bases, doch beide schieten droevig tekort zelfs in de natuurlijke eigenschappen die voor het doel noodig zijn. Beide kunnen ongetwijfeld met groote kosten ontwikkeld worden tot noodstations en zijn zij belangrijk als middel ter bereiking van het doel van een mogelijke expeditie, maar hunne tegenwoordige waarde is moeilijk te bepalen.

Rekening houdend met de feiten die de situatie biedt hebben Amerikaansche strategisten enkele jaren geleden naar andere punten uitgekeken, van waaruit de vloot en hare aanvullingen met succes zouden kunnen opereeren in geval van een conflict met Japan. Een dusdanig punt heeft men gevonden in Dutch Harbour in de Aleutian Islands, die vanuit Alaska in den Pacific uitloopen. Deze haven met hare omstreken is onlangs nauwkeurig opgenomen door de Amerikaansche marine en naar verluidt is een beslissing genomen om deze haven uit te rusten als een secundaire basis voor de vloot en de luchtmacht. Dutch Harbour ligt 2500 mijlen van Tokyo, zoodat een vloot met haar als basis de Japansche wateren zou kunnen bestrijken, zij het waarschijnlijk dat deze afstand niet klein genoeg zal zijn om een beslissenden druk te kunnen uitoefenen. Bovendien is het niet uitgesloten dat de klimatisch omstandigheden in deze streken Dutch Harbour gedurende verschillende maanden van het jaar ongeschikt zullen maken.

Gelet op de cijfers betreffende het kruisvermogen van oorlogschepen, hierboven genoemd, en met een kaart van den Pacific voor zich zal de lezer in staat zijn om voor zich zelf de buitengewone moeilijkheden waarmede een Amerikaansch offensief tegen Japan te kampen zal hebben te beoordeelen. Enkele jaren geleden heb ik in een boek over de strategie in den Pacific opgemerkt, dat de man die het minst benijdenswaard is, zal zijn de admiraal die met het commando belast zal zijn van de vloot van de Vereenigde Staten in een oorlog met Japan. Niet lang daarna ontving ik een brief van een Amerikaanschen officier — die achteraf bevelhebber werd —, welke brief aanving met de woorden: „U hebt gelijk”.

Orangine

„Welk een heerlijke verfrissing!”

//

Niet die inzoete, kleffe smaak die zoo in de mond nablijft

//

Werkelijk verfrisschend door de zuivere bestanddeelen

BESLIST
GEZOND

GOUWBOEN SENG

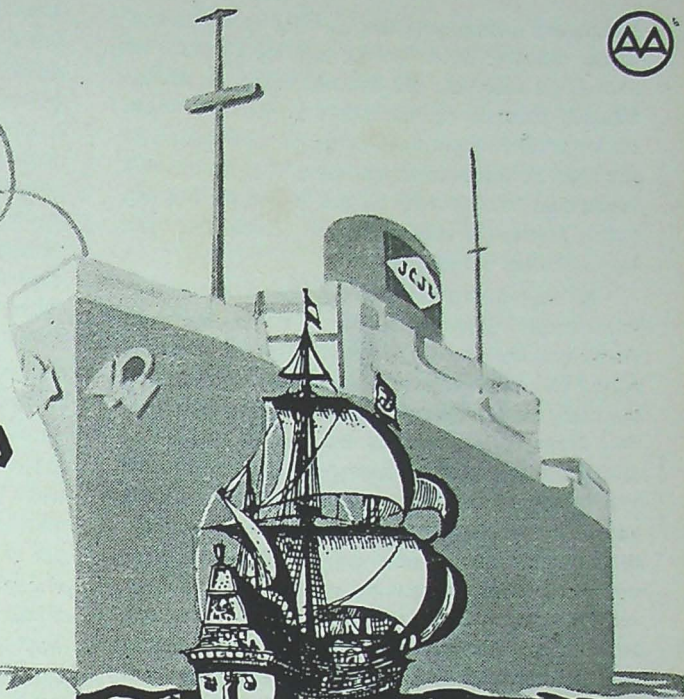
Laat ons nu de situatie in beschouwing nemen, zooals die zich waarschijnlijk zal ontwikkelen in de eerste fase van een denkbeeldigen oorlog. Het hoofdbestanddeel van de U.S.A. vloot zou bij Honolulu gestationneerd zijn. Kruiser-, onderzeeboot-, en luchtmachtpatrouilles zouden in deze wateren actief zijn, in het bijzonder in de noordelijke streken, om te waken tegen de onwaarschijnlijke gebeurlijkheid van een Japansche raid hetzij gericht tegen Hawaii zelf, hetzij tegen het Amerikaansche vasteland. De vloot in Pearl Harbour zou gevoed worden vanuit de depots van Mare Island, San Diego en Bremer-ton en van het verafgelegen vasteland. Het eenige gevaar voor hare verbindingen zou kunnen komen van de groote onderzeebooten-kruisers, waarvan Japan een belangrijk aantal bezit. Deze soort onderzeebooten-zijn in staat om den Pacific over te steken en kunnen gedurende verschillende weken in de Amerikaansche wateren blijven, terwijl zij zonder nieuwe brandstof voor de machines in te nemen naar hun basis in Japan kunnen terugkeeren. Zelfs twee of drie kruistochten van dergelijke onderzeebooten-kruisers tusschen Hawaii en de Californische kust zouden het Amerikaansche maritime commando in ernstige verlegenheid brengen en hen noodzaken om hun tankers, ammunitie-

Onze boorouwers

zouden breed opkijken,
indien zij thans de trot-
sche schepen der J.C.J.L.
in de Oostersche zeeën
zouden kunnen zien en...
als zij zouden kunnen
hooren hoe weinig een
heerlijk uitstapje naar
Japan thans kost. Maakt
Uw vakantie onbergete-
lijk door een reisje per:

f 135.
retour

VOLLEDIGE INLICHTINGEN AAN ALLE KANTOREN IN NED.-INDIË VAN DE

JAVA·CHINA·JAPAN·LIJN,N.V.

schepen en andere eenheden die voor de voorziening in de vlootbehoefden noodig zijn steeds van een convoi te voorzien. Zij zouden voorts de oorlogschepen dwingen om met groote snelheden te varen en aldus hun actieradius in ernstige mate beperken. Dit alles in aanmerking genomen kan men veilig voorspellen, dat spoedig na het uitbreken van den oorlog Japansche onderzeebooten oostwaarts van Hawaii zullen verschijnen

Als tegenmaatregel zouden Amerikaansche onderzeebooten uitgezonden kunnen worden om in de Japansche wateren te opereeren. Op dit oogenblik echter zijn er slechts een zes of zeven Amerikaansche onderzeebooten die voldoende groot zijn voor trans-pacific werk en het zou minstens een jaar duren om nieuwe onderzee-kruisers te bouwen van een tonnage tusschen 1600 en 2500 ton. Enkele van de Japansche onderzeebooten-kruisers zijn tegelijk mijnenleggers en deze zouden uitgezonden kunnen worden om de ingangen van Pearl Harbour en zelfs die van de bases op het vasteland van mijnen te voorzien. Als men even zich herinnert, hoe in den wereldoorlog Duitsche onderzeebooten van kleiner formaat dan de tegenwoordige Japansche onderzeebooten den Atlantischen Oceaan overstaken om een reeks van mijnen te gaan leggen voor de Amerikaansche kust, dan is de bedreiging van Japansche mijnen voor Hawaii en San Francisco, zelfs voor Panama heusch niet denkbeeldig. Een efficiënte organisatie om de voornaamste Amerikaansche bases van mijnen schoon te houden zou in een oorlog noodzakelijk kunnen blijken.

Los van de raids van duikbooten en mijnenleggers en van tegenraids is het moeilijk om zich een groote activiteit op zee voor te stellen in de beginperiode van een oorlog. Aan den anderen kant zou de Amerikaansche staf voor enkele verrassingen kunnen zorgen. Bijvoorbeeld zou een eskader vliegtuigmoederschepen — nemen wij aan de Lexington, Saratoga, Yorktown en Enterprise met een totaal van 300 vliemachines— onder geleide van kruisers en destroyers Dutch Harbour kunnen verlaten om een raid te maken tegen de Japansche maritieme bases Yokozuka en Kure, misschien zelfs tegen Tokyo zelf en andere groote bevolkingscentra. Of deze vorm van oorlogsvoering, wreed als zij is en noodzakelijkerwijs ernstige risico's met zich medebrengend voor de non-combatants, de goedkeuring zou kunnen hebben van de Regeering van de Vereenigde Staten is natuurlijk problematisch. Niets echter in de jongste geschiedenis wijst er op dat de toekomstige oorlogen met zijden handschoenen zullen worden gevoerd. Beschaafde oorlogvoerende naties kunnen met de beste bedoelingen

aanvangen en vastbesloten zijn om alleen op gentlemanlike manier te gaan vechten, maar, als men bevindt of meent te bevinden, dat de tegenpartij gemeen doet, wordt het niet alleen een verleiding maar zelfs een plicht om het hem op dezelfde wijze betaald te zetten. In elk geval verwachten de Japanners hevige raids vanuit de lucht bij een oorlog met Amerika. Te oordeelen naar de krantenartikelen vreezen de Japanners de Amerikaansche vliegtuigmoederschepen meer dan de geheele slagvloot.

Daaruit volgt echter niet dat het uitvoeren van luchtbombardement op Japan een eenvoudige zaak is. Dank zij hare ontelbare duikbooten, haar groot aantal oorlogschepen en hare groote en steeds maar groeiende luchtmacht is Japan zeker in staat om langs haar kusten een cordon op te stellen, welke buitengewoon moeilijk zal zijn te doorbreken zonder ontdekking. In werkelijkheid zou daarom een strooptocht-expeditie vanuit Dutch Harbour de groote risico loopen van te worden onderbroken door superieure krachten lang voordat men in het bereik van het doel is; en men moet niet vergeten dat van al de moderne maritieme eenheden het vliegtuigmoederschip het meest kwetsbare is. Een of twee welgemikte bommen of projectielen die het vliegdek beschadigen zou het grootste vliegtuigmoederschip buiten gevecht kunnen stellen.

Aldus bekeken is het zeer wel mogelijk dat Japan, in de verwachting van een slag uit de richting van de Aleutian Island, er toe besluit om zelf den eersten klap toe te dienen. Binnenkort zal Japan in het bezit zijn van vier vliegtuigmoederschepen die een zeer hooge snelheid kunnen bereiken en plaats geven aan 220 machines. Deze schepen zouden een uitstekende kans hebben om ongemerkt op een dusdanigen afstand van Dutch Harbour te komen dat men bombardementen uit de lucht zouden kunnen uitvoeren, omdat voor een aanzienlijk gedeelte van de reis zij langs een bevriende kust varen, vanwaaruit wel geen waarschuwing aan de vijand zal worden gegeven. Om al deze redenen is het niet verstandig om al te groote waarde aan de luchtmacht toe te kennen in de campagne die wij in beschouwing nemen. Voor de Vereenigde Staten zou, om dit wapen met een sprekend effect te kunnen bezigen, een basis of bases die enkele honderd mijlen van de Japansche kust is of zijn gelegen onontbeerlijk zijn. Waar moet die basis worden gevonden en nog sprekender uitgebeeld, hoe moet een dergelijke basis worden veroverd met voor zich een vijandelijke vloot die in de lokale wateren minstens van gelijke gevechtswaarde is, zoo niet superieur!

Als er niet zooiets bestaat als de publieke opinie zou het oppercommando in een oorlog met Japan zich zelf kunnen beperken tot een zuiver defensieve strategie in den Oostelijken Pacific. De zee-macht van de Vereenigde Staten, zooals die tegenwoordig is samengesteld en nog meer zooals zij er uit zal zien als de bestaande bouwprogrammas zullen zijn uitgevoerd, zou geen moeilijkheid hebben om al de Amerikaansche territoiren, behoudens dan de Philippijnen en Guam, voor een ernstigen aanval te behoeden. Op zich zelf staande Japansche raiders, hetzij onderzee of aan de oppervlakte, zouden zoo nu en dan die cordon kunnen doorbreken, doch zij zouden nimmer een werkelijke schade kunnen toebrengen. De Amerikaansche handel met het Verre Oosten zou voor den duur van den oorlog in een toestand van onzekerheid verkeren, doch de Vereenigde Staten zouden dit verlies beter kunnen verdragen dan Japan een terugval van hare transpacifische handel, die voor de Japansche commercieele budget immers een buitengewoon belangrijke factor vormt.

De publieke opinie echter, opgezweept door de Pers, is geneigd om zich te bemoeien in de moderne strategie. Hiermede wordt de psychologische factor geïntroduceerd, die eveneens een beslissende rol speelt in de moderne oorlogsvoering. In het geval van een oorlog die maanden duurt zonder eenige beslissende overwinning aan beide kanten zou de druk op de civiele bevolkingen zeer groot zijn en zou hun geschiktheid om de moreele en financiële druk die in een oorlog van een dergelijken omvang onvermijdelijk zal zijn zeer op de proef stellen. Dat zou tot uiting en op het gedrag van de nieuwsbladen. Noch Amerika, noch Japan hebben ooit den proef van een modernen oorlog ondergaan, waarbij een overwinning geruimen tijd op zich laat wachten en volkomen onzeker is. De moderne oorlogen van beide landen zijn vergelijkenderwijs genomen zeer kort geweest en waren gemakkelijk te dragen door de aanmoediging van vroege voorloopige successen. De waarheid is dat Japan nooit tegenover een vijand van den eersten rang heeft gestaan; het Russische leger van 1904-05 was niet in prima gevechtstoe-

stand. In dit verband zou er misschien een zekere psychologisch voordeel aan de Amerikaansche zijde bestaan. In Amerika, aan den anderen kant, zou in verband met de democratische traditie van ongeduld en van het eischen van resultaten van hunne staatslieden, een algemeene eisch kunnen ontstaan naar actie na een paar maanden van patzetten in den Pacific, waardoor de politieke hoofden van de natie bevelen zouden geven voor expedities, welke de strategisten gedwongen zouden zijn te organiseeren tegen hun eigen beter weten in. Terugtochten, nederlagen, zelfs rampen zouden daarop kunnen volgen, met herhalingen van de Dardanella campagne onder oneindig moeilijker omstandigheden.

Als conclusie kan gezegd worden, dat indien de Vereenigde Staten werkelijk besloten zijn om in het Verre Oosten interventie uit te oefenen ter verdediging van de Open Deur politiek of op andere idealistische gronden, zij er op voorbereid moeten zijn om hunne bewapeningspolitiek te hervormen volgens lijnen die geheel verschillend zijn van die welke zij momenteel nastreven. Niet alleen moet de marine op een belangrijker wijze versterkt worden dan de bepalingen van het Washington verdrag toelaten, doch ook zullen maritieme bases in den Westelijken Pacific zonder eenig uitstel moeten worden opgericht. Intusschen mogen allen die belang hebben bij de Pacific-strategie wel gauw zich gaan zetten aan de studie van groote kaarten en zich zelf vertrouwd te maken, zij het ook nog zoo oppervlakkig, met hetgeen de zee-officieren „logistics” noemen, dat zijn de materieele elementen van maritieme oorlogsvoering — het kruisvermogen van de verschillende typen van schepen, problemen van brandstof-, provisie- en ammunitievoorziening en zoovoorts. Deze suggestie wordt gegeven met alle bescheidenheid die mij past, doch ik meen te mogen veronderstellen dat, als zij opgevolgd wordt, er minder fantastische voorspellingen over den gang van een oorlog tusschen de Vereenigde Staten en Japan en als gevolg daarvan minder „oorlogspraat” ten beste zullen worden gegeven, niet alleen in Japan en Amerika doch ook in andere landen.

Abyssynie

Het Ethiopisch-Italiaansch conflict is thans bijna op haar hoogtepunt gekomen. De telegrammen der laatste dagen wettigen de veronderstelling dat een oorlog tusschen beide landen onvermijdelijk is. In het onmiddellijk volgende geven wij een vertaling van een artikel voorkomende in de „Review of Reviews” van Augustus 1935, hetwelk de dieperliggende factoren welke aan dat conflict ten grondslag liggen, scherp belicht. Red.

Het strategisch centrum van het Britsche wereldrijk is de Indische Oceaan. De snelste route naar Indie gaat door de Middellandsche en de Roode Zee. Reeds ligt Italie als een golfbreker dwars door de Middellandsche Zee. De verovering van Abyssinie zou aan haar Oost Afrikaansche kolonies een uitgestrekt achterland geven en aldus, met het onafhankelijke Arabie aan de tegenoverliggende kust, zou Italie de daadwerkelijke heerschappij hebben over het Zuidelijk gedeelte van de Roode Zee. Op twee punten langs de meest vitale lijn van de Britsche verbindingswegen zou het recht van passeeren voor de Britsche schepen grotendeels afhangen van den goeden wil van een en dezelfde mogendheid. Zulk eene eventualiteit is niet buitengewoon aangenaam. Maar er is bovendien meer. Voor zoover Engeland er bij is betrokken is het meest belangrijke product van Abyssinie water. Het Tana Meer is de bron van den Blauwen Nijl en de Abyssinische bergen vormen de oorsprong van het slijk, dat de vlakten van Egypte en Soedan rijk maakt. Slechts op basis van het dat slijk is het voor Engeland mogelijk om te hopen dat zij op een goeden dag onafhankelijk raakt van de Amerikaansche katoenooft. Groot Britannie heeft een verdrag met Abyssinie dat de gelijkmatige toevloeding van het water van den Blauwen Nijl garandeert. Het is niet zeker dat een nieuw regime aan de oevers van het Tana Meer even vriendschappelijk zal optreden. Als op een goeden dag na de Italiaansche verovering van Abyssinie, Engeland ongelukkig genoeg zal zijn om in een gewapend conflict met Italie te geraken, zou hare positie in Soedan door een enkele handbeweging aan de oevers van het Tana Meer gemakkelijk onhoudbaar gemaakt kunnen worden. Italie heeft bovendien haar bedoelingen ten aanzien van hare Afrikaansche belangen niet onder stoelen of banken gestoken. Signor Mancini, die in den vorigen

eeuw de Italianen aanspoorde om naar de sleutels voor de Middellandsche Zee te zoeken in de Roode Zee, droomde van een Italiaanschen „push” door Eritrea, Abyssinie en Soedan naar Lybie. Signor Villari, „spokesman” van het Fascistisch Italie, heeft gesproken over dezelfde aspiraties, al heeft hij dan er bij gezegd dat naar zijn vertrouwen zulk eene operatie in het lichaam van de Britsche bezittingen mogelijk zou zijn met de vriendschappelijke medewerking van Groot Britannie zelf.

Als Signor Mussolini door de eischen van de Italiaansche interne situatie wordt gedreven om uit te kijken naar aanschouwelijke overwinningen tegen een zwakkere vijand, dan ligt het middel tegen die ziekte in handen van Groot Britannie, want zij is het die den sleutel naar den Roode Zee hanteert. De wettelijke positie van Engeland met betrekking tot de sluiting van het Suez Kanaal is twijfelachtig. De voorschriften maken geen onderscheid ten aanzien van oorlogschepen; zij verklaren alleen dat het Suez-kanaal open zal zijn voor alle schepen van welke natie dan ook en in 1904 bezigde Russische oorlogschepen dit kanaal op hun weg naar het Oosten om Groot Britannie's bondgenooten, de Japanners, te bevechten. Doch, of nu de hoogste moreele drijfveer ligt in het Convenant van den Volkenbond dan wel in Engeland's eigen, nationale, belangen, het is duidelijk dat een beroep op de juridische positie van het Suez Kanaal niet meer kan zijn dan op zijn best een juridische twist en op zijn slechts een lafhartige ontwijking. Men kan er van overtuigd zijn dat Azie en Afrika de situatie zorgvuldig gadeslaan. Zij weten dat Groot Britannie een krachtige diplomatieke houding tegenover Italie heeft aangenomen. Als Groot Britannie zou toelaten dat de Italiaansche dictator zijn verlangens ten opzichte van eenen onafhankelijken Oosterschen Staat ten uitvoer brengt, kunnen zij slechts tot een conclusie komen: dat

De Plaats van den Geneesheer in het Maatschappelijk Leven *)

Dr. E. RIST.

Wie vóór 't tijdperk van Molière beweerd had, dat de geneesheer een maatschappelijk rol te vervullen heeft, zou uitgelachen worden. Noch de geneeskunde uit Molière's tijd, noch hare beoefenaren zouden tot zoo iets in staat geweest zijn. Toen later, in de 18e eeuw de geneesheeren minder pèdant en belachelijk geworden waren, wilde men desnoods hen wel een woordje mee laten spreken over kinderopvoeding en lichaamshygiëne, maar dit was dan meer een uiting van de hoffelijkheid, eigen aan wel-opgevoede lieden, dan dat men inderdaad hun op dat gebied, waarvan ze eigenlijk niets wisten, een grootere kennis toeschreef. Immers tot ongeveer 1820 verloor de geneeskunde zich in fantastische beschouwingen en was eigenlijk niet berekend voor haar taak. Wel waren de geneeskundigen sedert de 16e eeuw veel beter op de hoogte van ontleedkunde en in de 17e eeuw kregen ze ook meer begrip van physiologie dan de oude Grieken en Romeinen, maar wat de eigenlijke kennis der ziekten betrof, haar classificatie, haar aard en oorzaken en de kunst ze te genezen, daarin waren ze zelfs achter gebleven.

*) Ontleend door de „Wet Bladen” aan „La Presse Medicale” Paris.

Groot Britannie hang is. De gevolgen van zulk een oordeel in de Oostersche bezittingen van Groot Britannie behoeven geen nader commentaar!

Een krachtige houding tegen den oorlog in Geneve aan te nemen zou Italie uit den Volkenbond kunnen drijven. Velen beschouwen die mogelijkheid als een voldoende rechtvaardiging voor een passieve houding. Maar de Volkenbond moet de risico's durven te dragen recalcitrante leden te verliezen, en er is alle aanleiding om te veronderstellen dat een overwinning voor den vrede in deze aangelegenheid het prestige en de macht van den Bond op enorme wijze zou verhoogen, geheel los van de houding van Italie. Het lidmaatschap van Italie is in de voorbijgegangene jaren niet bijzonder waardevol geweest. De prijs die Groot Britannie zou moeten betalen om Italie in Geneve te houden kon wel eens blijken te hoog te zijn!

Want de oude Grieksche en Romeinsche geneeskundigen wisten ten minste nauwkeurig waar te nemen, zij 't dan ook een beperkt aantal symptomen; zij beperkten zich voorzichtig hierbij, terwijl de geneesheeren van vóór 150 jaren slecht observeerden en en interpreteerden op grond van steeds wisselende elkaar tegensprekende fantastische theorieën, die elken grond van realiteit ontbeerden.

Wellicht meent ge dat meest gewone ziekten, die we heden ten dage aan vaste kenmerken leeren onderscheiden, die elk een scherp omschreven karakter hebben, bij onze overgrootvaders, zij 't dan ook in wat vagervormen, bekend waren? Maakt u daaromtrent geen illusies. Vóór de 18e eeuw wist men zich geen duidelijk beeld te maken van longontsteking, van borstvliesontsteking, van typhus, hersenvliesontsteking, diphtheritis, tuberculose, appendicitis, de verschillende vormen van nierontsteking of van hartziekten. Men kende ze eenvoudig niet, ook niet onder andere benamingen. De toenmalige definities der ziekten door de geneeskundigen herinnert aan de befaamd geworden definitie van de kreeft in de „Dictionnaire de l'Académie” uit dienzelfden tijd, die dit schaaldier omschreef als „een kleine roode visch die achteruit zwemt”. De omschrijving der ziekten was niet van beter gehalte. De geneeskundigen uit dien tijd konden zich geen duidelijk beeld van de ziekten maken, want ze hadden geen notie van de veranderingen door die ziekten in de organen veroorzaakt. Wel werden er van tijd tot tijd lijkopeningen gedaan, maar dit geschiedde zonder systeem en zonder wetenschappelijk richtsnoer. Ze zagen het essentiele niet, door te veel op onbeduidende details te letten. Ze maakten geen gebruik van hulpmiddelen bij het geneekundig onderzoek. Ze percuteerden niet, ze ausculteerden niet, ze voelden wel den puls, maar telden de slagen niet, er werd geen temperatuur opgenomen, de hoeveelheid der urine werd niet bepaald, deze werd chemisch niet onderzocht, van microscopisch onderzoek was geen sprake en dat in een tijd dat weegschaal, microscoop, thermometer en zakuurwerk al lang uitgevonden waren.

Ze beschikten over eenige geneesmiddelen, die het hoesten kalmeerden, slaap verwekten of op de ingewanden werkten. Maar als ge kina en kwik uitsluit: middelen (trouwens onoordeelkundig toe-

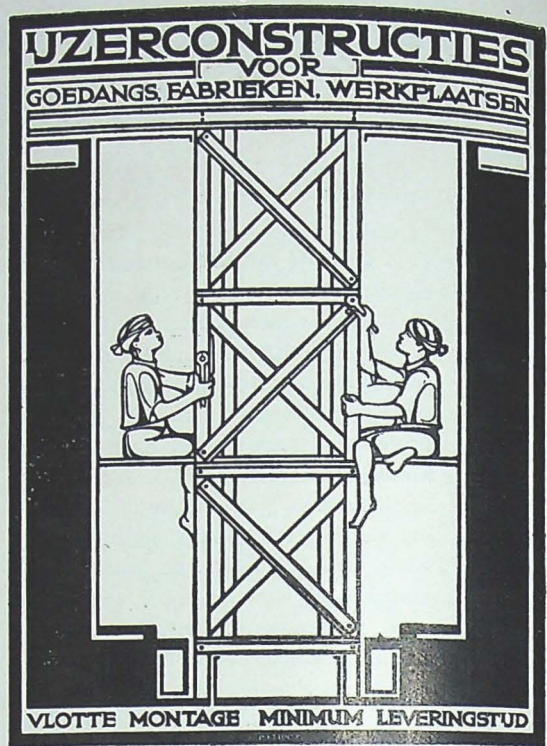
gediend), waarmede malaria en syphilis genezen werden, dan stonden de geneeskundigen geneel ongewapend tegenover de vele ziekten, waarmede we nu wel weg weten; van „voorkoming” van ziekten was nog geen sprake. Een uitzondering was Jenner, die in 1798 zijn werk uitgaf over de vaccinatie tegen pokken en door zijn geniale vondst den stoot gaf aan de voorbehoedende of prophylactische geneeskunde.

Tusschen den welonderlegden en conscientieuzen medicus van heden en zelfs den besten medicus van anderhalve eeuw geleden is dan ook geen vergelijking mogelijk. Ze spreken niet dezelfde taal, ze staan tegenover geheel verschillende problemen en voelen niet dezelfde verantwoordelijkheid.

De medicus van vroeger bemoeide zich uitsluitend met het zieke individu, met zijn patiënt. Zijn plicht was diens lijden te verlichten, de genezing liet hij aan de natuur over. Wat men van den geneesheer verwachtte, was minder de diagnose, dan de prognose. Vreemd is het, dat die in den grond zoo weinig presteerende medici toch zoo veel vertrouwen en inboezemden. Ze spraken als een orakel en men luisterde naar hen. Al was de afloop geheel anders dan verwacht werd, al bleken de geneesmiddelen geen succes te hebben, men deed hun geen verwijten, men voelde geen wrok, men was hun zelfs dankbaar. Zoo groot is de invloed, die van den geneesheer op zijn patiënt uitgaat!

De rol van den geneesheer bepaalde zich tot: den moed er in houden, kalmeeren en het air aannemen de ziekte te leiden.

Daar alles is sindsdien wel veel veranderd nu men de ziekten beter heeft leeren doorgronden, door vermeerderde kennis en verbetering der techniek van het onderzoek en men een veel grooter aantal ziekten door geneesmiddelen van allerlei aard of door chirurgisch ingrijpen heeft leeren genezen. De rol van den medicus is daardoor veel dankbaarder en nuttiger geworden. Was hij vroeger toeschouwer bij het drama, nu is hij acteur in zelfs een der eerste rollen geworden. Deze vooruitgang heeft zich voltrokken in den loop der vorige eeuw, maar in dat tijdperk heeft hij nog geen sociale rol gespeeld. De verantwoordelijkheid van den medicus bleef zich uitsluitend bepalen tot zijn patiënt. Eerst de ontdekkingen van Pasteur e.a. hebben daarin verandering gebracht. Toen het duidelijk

LINDETEVES - STOKVIS

werd, dat besmettelijk ziekten het gevolg waren van het binnendringen in het lichaam van ziektekiemen van buitenaf, moest men er wel aan denken die kiemen te beletten het lichaam binnen te dringen. Als de besmetting tot stand komt door iets van stoffelijken aard, dan moet ze verhinderd kunnen worden. Een epidemie kan dus bestreden worden. Een groote groep hoogst ernstige ziekten verloren daarmede haar karakter van onafwendbaarheid.

Deze overwegingen gaven den stoot tot het ontstaan der preventieve geneeskunde, die ons nu in staat stelt op allerlei geheel van elkaar verschillende wijzen door isoleeren, ontsmetten, het doden van ziekte brengende dieren, zooals ratten en muizen en ziektekiemen overbrengende insecten, door vaccinatie besmetting te bestrijden en uitbreiding eener epidemie tegen te gaan.

(Wordt vervolgd).

Het Rijk Der Vrouw.

De nieuwe status van de Russische vrouw.

„De vrouw is haren echtgenoot absolute geoorzaamheid verschuldigd. Zij heeft niet het recht om tegen zijn bevelen in te gaan”. In deze bewoordingen formuleert artikel 107 van het oude Russische Burgerlijk Wetboek het fundamenteel beginsel van de tsaristische wetgeving betreffende het huwelijk en familieleven. Geen wetgeving gaf bescherming aan de moeder van het onwettige kind. Een getrouwde vrouw kon geen dienstbetrekking aangaan zonder de toestemming van haren man en als zij in betrekking ging kreeg zij niet meer dan ongeveer een derde van het salaris dat hare mannelijke collegas verdienden.

„Een baba (boerenvrouw), wat is zij? Een blinde mol. Zij weet niets. Een baba ziet of hoort nooit wat”. Aldus argumenteert Mitrich, een van de figuren in Tolstoj's dramas.

Een van de eerste dingen die de Sovjets deden toen zij de macht in handen kregen was de wetgeving in betrekking tot de status van de vrouw op haar kop te zetten. Zelfs reeds onder Lenin bleef er niets over van de oude wetten ten aanzien van de vrouw.

Het nieuwe huwelijks- en familierecht neemt als uitgangspunt de volkomen gelijkheid tusschen man en vrouw, zoowel op juridisch, sociaal en economisch gebied. Formaliteiten betreffende huwelijk en echtscheiding zijn zoo eenvoudig mogelijk gemaakt. Aan de toekomstige echtgenooten worden slechts twee eischen gesteld: zij moeten den leeftijd van 18 jaren hebben bereikt (hoewel in de Sovjetrepubliek de plaatselijke omstandigheden in aanmerking worden genomen, zoodat op verschillende plaatsen de leeftijdsgrens voor de vrouw tot 17 jaar is terug gebracht) en zij moeten tegenover elkaar volkomen openhartig zijn wat betreft hunne lichamelijke gezondheid. Onder de nieuwe wetgeving is de besmetting met venerische ziekten een ernstig misdrijf waarop een gevangenisstraf staat van drie jaren, welke straf eveneens is gesteld tegen dengeen die bewust een andere persoon blootstelt aan het gevaar van besmetting door sexueel-verkeer.

Bruid en bruidegom zijn voorts verplicht om absoluut eerlijk tegenover elkaar te zijn ten opzichte van de volgende kwesties: (a) zijn partijen eerder gehuwd geweest, zoo ja, nummer hoeveel is dan het huwelijk wat zij beoogen: (b) is een vorig

huwelijk door echtscheiding ontbonden? (c) zijn er kinderen uit vorige huwelijken? Deze vragen moeten eerlijk beantwoord worden omdat het aangaan van een nieuw huwelijk den Sovietburger niet ontheft van zijn oude verplichtingen. Hij moet zorg dragen voor de kinderen geboren uit een vorig huwelijk, in het bijzonder wanneer zij ziek is of invalide is geraakt.

Huwelijken worden ingeschreven bij de Zags, een soort registratiebureau. De vrouw kan den naam van haren echtgenoot aannemen, terwijl evenzoo de man de naam van zijn vrouw kan gaan dragen. Gewoonlijk echter blijven beiden hunne respectievelijke namen voeren.

De man is niet alleen verplicht om levensonderhoud te betalen voor de kinderen die hij uit een vorig huwelijk heeft, die verplichting strekt zich ook uit tot het nog niet geboren kind, indien de vrouw bij de scheiding zwanger is. Bovendien heeft een zwangere vrouw van wien de man gaat scheiden recht op een uitkeering om de kosten van hare bevalling te bestrijden, ongeacht of partijen wettig zijn gehuwd of niet. Voor de rest bestaat de opvatting „onwettig kind” niet in den Sovietstaat.

De wet geeft de aanstaande moeder het recht om levensonderhoud te vorderen van den vader voordat het kind geboren is. Zij kan daartoe aan de Zag van het district of aan den sovjet van de plaats waar zij woont een verklaring zenden inhoudende den naam en het adres van den vader van het verwachte kind; van dit feit wordt de vader dan door de autoriteiten op de hoogte gesteld en heeft hij het recht om binnen den tijd van een maand tegen die verklaring protest aan te teekenen. Als hij geen geldig protest heeft ingediend wordt hij als vader ingeschreven en wordt hij door de autoriteiten verplicht om onderstand te betalen. Als de gedaagde man niet verschijnt kan hij met geweld voor den rechter worden gebracht. Van de beslissing wordt onmiddellijk kennis gegeven aan zijn werkgever ongeacht of die een fabriek, een staatsboerderij of een kantoor is en het bedrag van den onderstand wordt elken betaaldag van zijn salaris afgetrokken en aan de vrouw gestuurd. De vader wordt voorts verplicht om van elke adresverandering en salarisverhoging kennis te geven aan de moeder van zijn kind. Als regel gaat de onderstand

gerust met 120000 tractors en 2500 technische basis. Deze getallen zijn van het eerste Vijfjaren Plan.

Zooals het weefgetouw in de textielindustrie, heeft nu de machine in den landbouw een revolutie gebracht in de positie van vrouwenarbeid. Het heeft praktisch elken tak van de landelijke huishouding voor de vrouw geopend. Op de collectieve boerderijen genieten de vrouwen dezelfde privileges als hunne echtgenooten en hunne verdiensten zijn in evenredigheid tot hunne moeite, terwijl de individueele kwaliteiten van elken werker in aanmerking worden genomen.

Dezelfde faciliteiten die men heeft geschapen om het intellectueele peil van den industrieelen arbeider te verhoogen heeft men in het leven geroepen voor de hoerenvrouw. Het resultaat is dat er duizenden vrouwen op dit oogenblik werkzaam zijn op boerderijen als mechaniciën, ingenieurs, tractorchauffeurs enz. In 1932 trainde een speciale cursus in de Oekraïne een 17000 vrouwen, afkomstig van collectieve boerderijen voor het werk van de zaai-campagne in de lente. In de Noordelijke Kaukasus bezoeken duizenden vrouwen de cursussen ter opleiding van mechaniciën, tabaksplanters, landbouwkundige enz. En, daarom kan rustig gezegd worden, dat ongeveer 40% van den arbeid op de collectieve en staatsboerderijen wordt verricht door vrouwen.

Nergens in Rusland heeft de emancipatie van de vrouw zulke vorderingen gemaakt als in de nationale republieken. Onder het oude regiem was de positie van de vrouw in die oostelijke districten

verschrikkelijk. Zij was eenzaam afgezonderd en een slavin voor haren man.

„Onze vrouwen,” zegt Stalin, „blijven op geen enkel gebied achter bij den man. Zij hebben voor zich zelf menige leidende posities veroverd en zij hebben een actief aandeel in de regeeringsaangelegenheden.”

113000 vrouwen zijn als assistent-rechters verbonden aan de volksgerechten: 20.000 in de steden en 93.000 op het platteland. Er zijn 36.000 vrouwelijke leden van gemeenteraden en 309.000 vrouwelijke leden van dorps-soviets.

Het hoogste Regeeringsapparaat, de All-Russian Central Executive Comite (VZIK) heeft 185 vrouwelijke leden. Verschillende vrouwen bezetten den post van volkscommissaris en commissaris in functie. Deze actieve deelname van de vrouw in Staatszaken elimineert de mogelijkheid van een verkrachting of van een niet-in-acht-nemen van de wetgeving die betrekking hebben op de vrouwelijke arbeid.

Meer dan 100 vrouwen in de Sovjet-Unie zijn onderscheiden met de Lenin Orde en de Orde van de Roode Vlag. De biografie van ieder hunner is een welsprekend bewijs ten gunste van den arbeid verricht door vrouwen van de Unie van Sovjet-Republieken. Lenin's woorden, dat iedere vrouwelijke kok ook moet weten hoe zij het land moeten regeeren, is niet langer meer een mop!

Een gelukkig huwelyk

is slechts mogelijk, wanneer de geestelijke harmonie tusschen man en vrouw van de zijde der vrouw gesteund en bestendigd wordt door het bezit van een goed figuur.

De voornaamste vereischte voor een goed figuur is een ideale buste. Tegen eene onontwikkelde of een verslaptte buste bestaat slechts één middel, dat sedert 7 jaren door H. H. Doctoren wordt aanbevolen en welks resultaten door wetenschappelijke en klinische proefnemingen bewezen zijn. Vraagt naar ons 48 bladzijden dikke boekje met 32 afbeeldingen: „Hoe verkrijg ik eene onberispelijke buste?” (welke brochure op aanvraag GRATIS wordt toegezonden). Het bevat wetenschappelijke uiteenzettingen van oorzaken, behandeling en bewezen resultaten door het gebruik van

Mammoform

Gegarandeerd onschadelijk. Op de intern. tentoonstelling te Boulogne in 1932 werd Mammoform met de hoogste onderscheiding „Gouden eereschild en Diploma” bekroond. De samenstelling van Mammoform geschiedt onder voortdurende wetenschappelijke contrôle van den beeedigden Rechtbank-Chemiker Dr. Wirth.

AESULAP. Chem. pharm. fabriek Berlijn.

Importeur: R. BRAENDLEIN -- Chemicalienhandel

Batavia-Centrum

Kramat 41

Telf. no. 4964 Bat.-C.

Soerabaja

Embong Tandjoeng 28

Telf. no. Zuid 2505

PANORAMA

Weekblad bergambar dalem bahasa Blanda dan Melajoe.

Di bawah pimpinan
LIEM KOEN HIAN

Kantor:
STADHUISPLEIN 41

12 October 1935.

Taon IX no. 41.

Di sakiter kita.

Ini kalih, orang-orang jang ramalken bakal terbit perang, soenggoe boleh bersoerak. Sedari kita poenja „Di Sakiter Kita” minggoe jang laoe terbit, satoe ramalan telah djadi berboekti. Itoe perselisihan antara Italie dan Ethiopie, sekarang soeda mendjadi satoe paperangan. Abessynie sekarang berobah mendjadi satoe medan perang hebat. Balatentara Italiaan jang diperalatken lengkap dengan segala matjem alat paperangan modern, tiap hari mengangsek tentara Ethiopier, siapa poenja peralatan jang paling teroetama ialah marika poenja kagagahan jang loear biasa dan marika poenja napasoe-berperang jang besar sekali.

Di waktoe kita manoesis ini, Adigrat soeda djato dalem tangannja tentara Italiaan jang lakoeen panjerangan, sedeng di Italie orang berpesta tentang direboetnja Adoea. Seperti pembatja taoe, Adoea ada beroepa satoe gandjelan hati lama bagi orang Italiaan. Di negrinja Mussolini orang tida begitoe soeka bitjara tentang Adoea dan djoega orang tida begitoe soeka denger itoe nama diseboet, Adoea adalah itoe tempat di mana dalem taon 1898 Italie poenja tentara expeditie boleh dibilang telah ditjingtjang. Maka itoe, soeda bisa diramalken dari di moeka, bahoea balatentara fascist lebih doeloe uken kepoeng Adoea. Selama hari-hari paling belakang ini lagoe „La Giovanezza” terdager santer sekali di Italie. Kakalahan Italiaan di Adoea sekarang toch soeda terbales!

Tapi menoeroet kita poenja penglihatan, sabetoel-betoelnja tida banjak alesan aken orang berpesta-pesta dan bersoerak-soerak dengan girang. Roepanja tentara Ethiopier tida belaken Adoea sebagaimana jang diharep. Boleh djadi lantaran harep Volkenbond aken toeroen tangan, maka tentara Ethiopier tjoe ma membela dengan satenga hati.

Dengen tjara begitoe marika toch bisa bikin hingga raad Volkenbond gampang sekali bisa oendjoek, siapa jang manjerang. Djatonja Adoea toch ada satoe boekti paling njata bahoea tentara Italiaan jang lakoeen panjerangan. Selaennja itoe, orang poen tida bisa bitjara tentang „membales kakalahan Italie di Adoea”, sebab boekanlah ada satoe perkara jang terlaloe soezah boeat reboet satoe kota dengan satoe angkatan perang koeat, tertoe djang oleh artillerie besar, tanks dan pesawat-pesawat palempar bom, sedeng kota itoe tjoe ma dibelaken oleh saoe pasoe kan tentara jang sebagian besar diperalatken sama senapan-senapan model koeno!

Biar bagimana, roepanja soeda pasti, bahoea dengan djatonja Adoea baroe perkara aken mendjadi rame. Boekannja moestail di sini poen aken bisa digoenaken itoe prihasa: „Siapa tertawa paling blakang, dia tertawa paling entang!”

*

Itoe njanjian-njanjian Giovanezza jang santer dan sikap gaga-perkasa dari kaoem fascist di Italie roepanja soeda manoeslarken djoega pada Geneve. Djoega di sitoe sekarang orang pelembogaken dada. Selagi timboel bentrokan Tiongkok-Japan dalem taon 1931, Geneve tida berboeat laen dari pada tjoba menang tempo soepaja tida oesah toendjoek siapa jang bersalah dan oendjoek, siapa jang moelai menjerang —hal mana nistjaja aken membawa segala boentoet jang tida enak sepertinja soewal tindakan-tindakan menghoekoem menoeroet pact Volkenbond! — tapi sekarang, sasoe da Adoea djato, Geneve ternjata tida kalah gagahnja dari pada itoe orang-orang Italiaan.

Dalem sedikit tempo Commissie VI telah rampoengken papreksa'an dan madjoeken conclusie

pada raad Volkenbond. Ini conclusies mangoendjoek kegagahan besar sekali. Dengan teroes terang orang oendjoek, Italiaan ada mendjadi panjerang. Soenggoe, tjepetnja itoe pakerdja'an dan gagahnja itoe conclusie ada mengheranken sekali. Orang tentoe malah bisa kagoemken djoega itoe toean-toean dari Commissie VI, tjoba orang tida liat ada penoengan Inggris.

Djoega raad Volkenbond telah reboet satoe record. Sabelonnja tanggal jang dinamaken sebagai tanggal perhimpoeannja raad, itoe madjelis soeda tersidang dan telah ambil postoesan. Zonder ajal dan zonder sangsi raad Volkenbond bitjaraken raport Commissie VI dan menjataken setoedjoe sama itoe conclusies. Lebih lagi, conclusie paling achir dirobah begitoe roepa, hingga sekarang zonder tarik-oerat lagi sancties dari pact Volkenbond nistjaja aken bisa lantasi dikasih berlakoe.

Ini semoea dia bagoes sekali. Apakah Volkenbond aken djadi berarti? begitoe di koelilingan kadengeran itoe pertanja'an. Tapi, kita belon sampe begitoe djaoe. Apa jang sampe begitoe djaoe kedjadian di Geneve sasoenggoehnja ada mengasih harepan pada marika, jang menaro kapertjaja'an pada Volkenbond dan pandang Volkenbond sebagai alat goena tjiptaken Perdamaian Doenia. Tapi, sasoedanja itoe besluit boeat mendjalanken tindakan menghoeoem dikasih berlakoe dengan perboeatan, sasoedanja itoe tjalika-tjalikan hoeoem soenggoe-soenggoe didjalanken, baroelah Doeni boleh merasa poewas. Sekali lagi: sekarang kita belon sampe begitoe djaoe!

Di pertengahan ini minggoe dari Tiongkok ditrima kabar, bahoea Mr. T'ang Leang Li telah diangkat sebagai gezant jang dibri kakoeasaan penoeh (minister plenipotentiary), dalem djabatan mana ia aken bikin perdjalanannja ka Europa dan Lamyang goena pahamken keadahan pers di itoe negri-negri dan mangadaken perhoeboengan persoanlyk dengan publicist-publicist jang terkamoeka.

Bagi hoakiao ini warta, dalem banjak hal, ada penting sekali. Pertama-tama, toean T'ang Leang Li ada saorang hoakiao kalahiran Java. Bagi orang-orang, jang tida banjak perhoeboengan dengan Tiongkok, boleh djadi nama T'ang Leang Li ada sedikit asing kadengerannja. Tapi nama Thung Liang Lee, sebagaimana jang telah dioetjapken dalem dialect Hokkian, ada tida asing lagi.

Toean Thung Liang Lee ada poetrannja almarhoem toean Thung Bouw Kiat, salah satoe pendoeoek jang terkamoeka di Buitenzorg dan belakawagan di Batavia. Toean Thung Liang Lee telah mendapat onderwys Blanda, djadinja bedah dengan kebanjakan hoakiao laen jang telah berhasil men-

dapat satoe kadoedoekan jang penting di Tiongkok. Doeloean ia telah beladjar dalem K.W. III School di Batavia dan dalem taon 1919 ia toeroet dalem eindexamen H. B. S. Itoe waktoe toean Thung soeda banjak tjampoer gerakan sociaal. Ia ada mendjadi satoe lid actief dari pakoempoelan H. B. S., lebih djaoeh ia poenja nama poen ada terhoeboeng rapet dengan hikajat Chung Hsioh Batavia, jang doeloe bernama Chung Hsioh Tung Chwang Hui. Djoega di itoe waktoe ia soeda banjak manoeelis dalem berbagi madjallah.

Satelah loeloes dari H. B. S. ia tida teroesken peladjarannja ka Holland sebagaimana laen-laen hoakiao, tapi ka Engeland. Ia beladjar dalem London University dan telah reboet gelaran Bachelor of Science. Ia ada mendjadi salah satoe pangikoet jang paling goembira dari Wang Ching Wei, djoega di waktoe itoe Minister-President dari Tiongkok, masih manempati salah satoe kadoedoekan jang, dalem bahasa politiek bisa dinamaken „gelap”. Belakangan ia bakerdja sebagai hoofdambteenaar oeroesan propaganda dalem Ministerie Loear Negri dan berbareng memangkoe djabatan redacteur dari „The People's Tribune” dan itoe panerbitan jang terkenal, „China Today Series.”

Keangkatan toean Thung Liang Lee sebagai gezant boeat maksoed-maksoed speciaal ada berarti besar, bagi hoakiao sebab, sebagaimana orang taoe, oemoemnja kadoedoekan-kadoedoekan tinggihan dalem Pamerentahan Tiongkok tida bisa tertjapel oleh hoakiao. Bahoea sekarang saorang Tiongkok kelahiran Java diangkat ka dalem satoe djabatan jang begitoe penting, itoe pasti aken menggirangkan pada hoakiao. Kadoea, titah jang dibawa oleh toean Thung Liang Lee poen ada loear biasa penting. Katiga, djoega ada penting jang ini kalih saorang Tiongkok kelahiran sini jang, sebab terlahir dan mendjadi besar serta mendapat pendidikan sakola pertengahan di ini negri, djadi boleh dianggep lebih taoe keadahan di Indonesia dari pada kebanjakan tetamoe dari Tiongkok, dikirim sebagai wakil Tiongkok ka ini negri. Tida seperti kebanjakan wakil Tiongkok jang koendjoengken Indonesia, toean Thung Liang Lee taoe betoel apa jang diinginken atawa dirasakan kababatan disini. Dengan paham bahasa Blanda dan Melajoe, ia sanantiasa bisa perhatikan gerakan-gerakan di ini negri dan dalem tempo bebrapa hari ia nistjaja aken bisa paham keadahan di Indonesia ini waktoe. Troesa diterangkan lagi, bahoea hasil perdjalanannja toean Thung aken mendjadi banjak, banjak lebih penting dari pada wakil-wakil Tiongkok jang sampe sabegitoe djaoeh dalem di ini negri.

Koendjoengan toean Thung Liang Lee ka Indo-

Dr. Wu Lien Teh

SATOE AUTOBIOGRAFIE RINGKES.

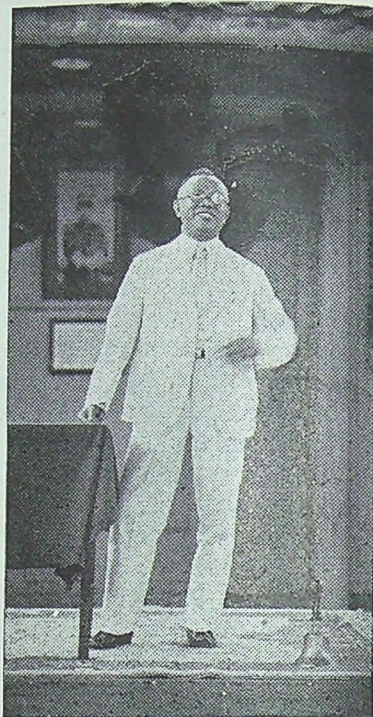
I.

Apabila orang soeda beroesia limapoeloe taon maka orang aken mendapet anggepan jang terlebih adil tentang tempo jang telah liwat. Orang poenja angen-angen moeloek, jang doeloe ada dikandoeng, telah mendjadi lebih adem, critiek-critiek atas orang poenja sesama manoesia mendjadi lebih djarang dan koerangan kerasnja, sedeng di waktoe

nesia nistjaja tida aken begitoe manjenangkan bagi bebrapa orang Tionghoa. Doeloean jang datang ka sini adalah orang-orang, jang kira - kiranja gampang bisa dislomotin. Sebagai saorang jang terlahir dan mendjadi besar di ini negri, jang bisa batja dan bitjara bahasa-bahasa jang digoenaken di sini, toean Thung Liang Lee tentoe sekali ada laen. Maka itoe kita ingin sekali taoe, bagaimana aken djadinja keadahan politik dari Tionghoa Pranakan di ini negri sasoeda toean Thung mela-koeken perkoendjoengannja.

Toean H. H. Kan, jang belon perna maoe anggep au serieux pada toean Thung — memang djoega, bagaimana bisa begitoe, ia toch ada saorang besar: — sekarang aken dapet itoe kahormatan aken doedoek di sebelah kiri dari toean Thung Liang Lee dalem perdjamoean-perdjamoean makan jang aken diadaken boeat kahormatan itoe oetoesan loear biasa. Ia nistjaja aken loepaken apa jang telah kedjadian di tempo jang liwat dan aken „tempel” toean Thung sebagaimana ia berboeat dalem waktoe paling blakang dengan laen-laen tetamoe dari Tiongkok. Brangkalih ia aken berboeat itoe lebihan lagi dari doeloë-doeloe, sebab ia moesti bri banjak katerangan pada toean Thung Liang Lee. Oepamanja tentang ia poenja pridato dalem persidangan terboekae dari Volksraad tanggal 13 Juli 1935. Dan itoe pertjobaan oelet dari boelan September 1935 boeat bikin soepaja Sianghwee-sianghwee terlepas dari Tiongkok. Boeat toean Kan tentoe sadja ada tida gampang boeat brien katerangan-katerangan mamowasken tentang itoe, sedikitnja djikaloe ia maoe pegang teroes itoe kadoedoean „patriot Tionghoa” jang sadari 1934 ia telah ambll.

Tapi toean H. H. Kan ada sanget litjin. Brangkalih ia aken berhasil boeat bikin toean Thung merasa poewas. Kita soeda bisa doega, bagaimana kira-kira ia poenja katerangan aken berboenji...

Dr. Wu Lien Teh.

memahamkan keada'an dari ini waktoe, orang ber- napsue boeat memandang segala apa dalem soemanget lebih optimistisch dari pada di tempo moeda.

Dari itoe, di waktoe manoelis ini autobiografie ringkes saja hendak minta pembatja soeka ma'afken, djikaloe saja ilangkan bagian-bagian jang koerang penting dan teroetama manoetoerken halnja orang-orang dan pendirian-pendirian dengan siapa saja telah berhoebongan dan keada'an-keada'an jang saja telah menampak, dengan satoe tjara seperti orang liat peta-peta'an dalem bioscoop, sedeng pada pembatja sendiri saja paserah boeat menarik anggepan sendiri-sendiri.

Saja terlahir dalem taon 1879 di Poelo Penang, Straits Settlement, itoe daerah Inggris jang doeloe ada daerah Melajoe dan sekarang ada sanget mahmoer lantaran adanja industrie tin dan rubber. Ajah saja ada satoe pangoembara dari Canton, jang tinggalkan ia poenja tempat kalahiran di Sinning (sekarang Taishan) aken tjoba peroentoengannja di sebrang laoetan. Ajah saja ada satoe pranakan Tionghoa, toeroenan kadoea, di Malaya. Ajahnja

*Dengen kapal „Marella” hari Sap-
toe jang laloe telah sampe di
Priok Dr. Wu Lien Teh, kapala
Quarantaine Dienst Tionghoa
aken bikin perdjalanen di Java.*

*Atas: Dr. Wu salagi baroe sampe, Bawah: anggota Comite panjamboetan jang samboet kadatengen itoe
thabib jang termashoer.*

ada satoe Tionghoa totok, tapi boenja ada toeroenan dari koelawarga Hakka, itoe kaoem tani jang jang oelet dan jang tida mengenal takoet dari Tiongkok jang, sekalipoen tida mempoenjai provincie sendiri, toch bisa mendapat hasil di dalem buciness di mana laen-laen orang telah alamken kegagalan. Onderwijs jang dibriken oleh bestuur di itoe tempat meloeloe ada dalem bahasa Inggris, sampe pada bebrapa taon jang berselang ini. Pembajarannya ada rendah, jaitoe dari anem sampe doeabelas dollar satoe taon, hingga anak jang paling miskin sekalipoen bisa dapet peladjaran sekola. Saja beladjar dalem Penang Free School ampir sapoeloe taon lamanja (1886-1896) di mana saja boekan sadja dapet peladjaran bagaimana moesti manolis dan membatja bahasa Inggris, aken tetapi djoega banjak Hikajat dan Literatuur Inggris, Ilmoe-boemi (sampe pada bagian-bagian paling ketjil), bahasa Latynsch, Ilmoe-kimia dan Ilmoe-oekoer. Saja telah dapetken banjak prijs di sekola'an, antaranja jang paling soesah didapetken adalah Queen's Scholarship. boeat mana candidaten jang hendak toeroet ambil bagian dalem examen moesti menoedjoe ka Singapore. Tiga kalih saja moesti lakoeken pertjoba'an sabelon saja bisa dapetken itoe. Doea kalih saja dianggep belon tjoekoop oemoer, tapi dalem taon 1896 saja soeda sampeken itoe toedjoean jang saja kandoeng sebagai anak-anak. Dengan dapetken itoe prijs saja bisa menoedje ka Engeland dan madjoeken nama sebagai satoe undergraduate dalem ilmoe-pangataoan dan perobatan di Emmanuel College, Cambridge. Ini scholarship ada berdjoeblah £ 200 tiap taon dan dari sini pamerenta di Londen poengoet lagi padjek penghasilan. Marika, jang taoe bagaimana adanja pngidoepan student di Engeland nistjaja aken mengarti bagaimana ini djoemblah oewang, di itoe tempo sekalipoen, ada ampir tida tjoekoop bagi satoe student aken dipake selama satoe taon, apalagi sebab dengan itoe djoemblah poen si student moesti kaloearken ia poenja ongkos perdjalanan, pakean, ongkos beladjar dan vacantie. Tapi saja soeda bisa pertahanken kadoedoekan saja dengan berlakoe himat sabisanja dan mendjaoeken segala kaloearan. Taon pertama ada jang paling soeker, sebab pembajaran oewang peladjaran ada paling tinggi dan kakeliroehan-kakeliroehan ada banjak. Soekoer sekali saja soeda dapetken satoe goeroe jang menaro sympathie pada saja, jaitoe Dr. William Napier Shaw (sekarang Sir W. N. Shaw, pemimpin Meteorological Office, Londen) jang sanantiasa andjoerken saja poenja peladjaran dan tjita-tjita. Di achir taon kadoea (Juni 1898) saja telah menangken satoe College Exhibition sadjoeblah £ 40 jang mana ada loemajan sekali bagi penghasilan saja jang begitoe ketjil dan membri kasempetan pada saja boeat ba-

les itoe segala boedi-kebaekan jang saja alamken dari sobat-sobat saja. Dalem taon jang berikostnja (1899) bintang saja lebih terang lagi, sebab saja telah menjampe First Class Honours dalem Natural Sciences Tripos boeat B.A. dan dapet satoe Foundation Scholarship £ 50. Sالاennja itoe, saja poen loeloes dalem semoea examen jang perloe boeat M.B. Examination kadoea dalem tempo sanget pendek.

Daem boelan September 1899 saja pindah ka Londen. Saja toeroet dalem perlombahan dan menangken University Scholarship di St. Mary's Hospital jang terboeka boeat segala moerid kaloearan universiteit-universiteit Inggris. Oewang jang saja dapet dari ini prijs tiba tjoekoop boeat bajar segala ongkos peladjaran jang perloe selama tiga taon jang berikostnja dalem itoe Hospital.

Saja dapet kanjata'an, pangidoepan student di Londen sالا sepi sadja, sasoea saja alamken itoe „djeman goembira” di 'Varsity. Di sini tida ada itoe kabiasa'an aken minoem thee di waktoe djam 4 lohor, tida ada jang taoe senang-senang di waktoe sore, tida taoe diadaken keramehan-keramehan May Weeks, perlombahan-perlombahan praoe dan laen laen poela. Sebagai gantinja saja moesti perhatiken segala apa jang berhoeboeng sama pakerdja'an ka dokteran djoega dalem praetijk. Ini ada baek, sebab dengan begitoe orang djadi beladjar kenal pangidoepan poenja soewal-soewal jang penting dan kasoekeran kasoekeran prikamanoesla'an. Moelai dari itoe tempo samingkin saja insaf lagi pentingnja ilmoe perobatan dan kasempetan-kasempetan besar jang ada terdapat di Tiongkok dalem ini kalangan.

Berselang doea satenga taon saja dapetken itoe gelaran Bachelor of Medicine dan Bachelor of Surgery (M. B., B. C.) dari Cambridge dalem boelan April 1902. Itoe waktoe saja ada student ilmoe thabib satoe-satoenja dari itoe University, dari itoe djoemblah 135 jang masoek dalem itoe midrasa di taon 1896, jang bisa rampoengken itoe peladjaran dalem itoe tempo pendek dari 5¼ taon. Djoega saja telah menangken Cleadle Gold Medal in Clinical Medicine dan Kerslake Scholarship in Pathology and Bacteriology, salaennja itoe berbagi prijs dalem ilmoe potong dan perobatan. Soewal jang berikostnja, jang saja haroes perhatiken, adalah menambah pangalaman, sebab bener sekali adanja itoe pembilangan, bahoea „satoe orang baroe moelai beladjar sasoea dapetken ia poenja gelaran”. Emmanuel College tawarken pada saja satoe Research Studentship £ 150 satoe taon salama 1902-3 goena lakoeken penjelidikan wetenschappelijk dalem berbagi laboratoria.

Perang Italie -- Abyssynie

Achir-achir antara ini kadoea negri telah terbit perang djoega, maski paperangan itoe tida di-mahloemken dengan officieel. Da-ja-oepaja dari Volkenbond dan negri-negri besar ternjata tida bisa oesir itoe mega paperangan jang sedari sakean banjak boelan paling belakang ini bergempal-gempal di atas Ethiopie. Kenjata'an, Mussolini soeda boektiken ia pce-nja pangoetara'an beroelang-oe-lang, bahoea Italie aken bertindak teroes, tida perdoeli Volkenbond, tida perdoeli segala apa.

Telegrammen tanggal 2 October membrita bahoea tentara Italiaan telah masoek di bilangan Moussa Ali, bombardeer Adoea dan dalem tempo bebrapa hari, maski adanja perlawanan nekat dari tentara Ethiopier, telah doedoekin Adigrat dan Adoea, doea kota penting dari Ethiopie.

Panjerangan pertama kedjadi-

Seblah: Soldadoe Ethiopier (kiri) dan soldadoe Italiaan (kanan).

Bawah: Tank-tank Italiaan jang digoenaken dalem paperangan di Ethiopie.

an berbareng dengan itoe proefmobilisatie dari kaoem fascist dan mobilisatie oemoem dari tentara Ethiopier.

Kedjadian-kedjadian ini pasti membikin Volkenbond djadi sängen repot. Commissie XIII dan Commissie VI jang baroe diangkat, telah madjoeken rapport pada Conseil dalem mana Italie disalaken, sedeng dalem persidangan Conseil tanggal 7 October, Italie dioen-

Keizer Haile Selassie dari Abessynie.

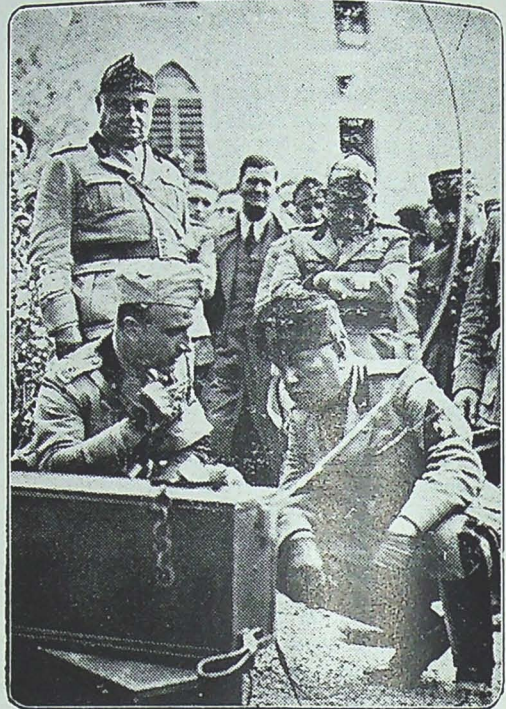
djoek sebagai fihak panjerang, atas diri siapa ha-roes dikasih berlakoe sancties seprti jang ditetepken dalem covenant Volkenbond.

Penting adanja sikap dari doea negri besar jang laennja, jaitoe Frankrijk dan Engeland jang soeda berdjandji aken saling manoendjang di Laoetan Tengah dan dalem hal mendjalanken sancties. Sampire sabegitoe djaoe baroe ada bitjara tentang sancties economie dan financieel.

Kedjadian-kedjadian lebih djaoe pasti ditoenggoe dengan penoeh perhatian.

Seblah: Mussolini, itoe dictator dari Italie (kanan) selagi saksiken manoeuvre besar di Bolzano.

Bawah: Toekang sikoet di Ethiopie diperlakoeken bengis. Tangannja di'ikat sama tangan dari boedjangnja orang jang ia „sikoet” dan moesti impasin oetangnja sama pakerdja'an.

Nan Kai *)

(TJERITA TIONGHOA).

I.

Di djemannya Keizer Shen Tsung dari ahala Sung (A.D. 1068-1085) jang mendjadi perdana mantri adalah Wang Shao. Ini perdana mantri poenja nama ada terkenal dan termashoer di koe-liling tempat. Itoe, waktoe kota-radja terletak di itoe tempat di mana sekarang ada berdiri kota Kalfengfu (Honan). Keada'an dalem itoe keradjaan ada tentrem dan mahmoer.

Di antara keramean-keramean jang itoe waktoe dirajahken, jang paling penting adalah perajahan Goansiao, jaitoe di tanggal 15 dari boelan pertama (kira-kira di pertenga'an boelan Februa-ri). Dalem perajahan, begitoe orang nenampak padjangan di tiap roemah di waktoe malam atawa dibawa sapandjang djalan.

Baginda Shen Tsung, keizer ka'anem dari itoe ahala, koeatir bahoea tanggal 15 aken toeroen oedjan. Maka itoe ia telah kasih perintah boeat moelai itoe keramean di tanggal 13. Begitoe itoe keramean djadinja aken berdjalan tiga hari dan lantaran itoe, maka perajahan dilakoeken dengan lebih goembira dari biasa.

Di depan kraton Keizer ada terdapat lima pin-toe gerbang, jaitoe Tung Hua Men, Hbi Hua Men, Ching Lung Men, Shen Hui Men dan Hsuan Teh Men. Tiap pin-toe gerbang itoe manemboes ka djalan rajah, di kadoea tapi mana ada berdiri roemahnja pembesar-pembesar agoeng. Perdana mantri Wang Shao tinggal di Ch'ung Jen Lane, di sebelah loear dari Hsuan Teh Men dalem satoe gedong jang diprantiken oleh Baginda.

Wang Shao ada mempoenjal tigabelas anak, antaranja jang paling moeda adalah Nan Kai. Ini anak lelaki, maski baroe beroesia 5 taon, ada loear biasa pinter dan paling disajang oleh kadoea orang toeanja.

Di itoe harian pesta Goansiao, Nan Kai telah dikasih pake badjoe indah dari soetra jang berwar-na samentara iapoenja topi dipakeken perhiasan dari moetiara dan laen' batoe permata. Soepaja ia bisa menjaksiken itoe keramean, satoe boedjang telah gendong padanja dan djalan di sepan-djang itoe straat-straat di antara orang banjak.

Tatkala Keizer sampe di Hsuan Teh Men dan

naek di atas itoe paseban, jang dipadjang sama tengloleng dari soetra jang meroepaken naga, kilin dan laen-laen binatang dan jang dipakeken lilin di dalemnja, tetaboehan lantak dikasih denger. Di itoe tempat terboeka, di bawah itoe paseban telah diadaken roepa-roepa matjem tontonan. Orang jang berdjoebel-djoebel ada begitoe banjak, hingga Nan Kai dan boedjangnja tida bisa liwat.

Mendadak satoe bango jang dipakeken makoe-ta merah telah terbang toeroen dari itoe paseban dengan membawa satoe soerat firman dari Keizer di patoknja. Satoe pembesar agoeng lantas manjamperin itoe boeroeng dan ambli itoe firman jang ia lantas batja dengan soeara santer:

„Sri Baginda Keizer mem-bri taoe, semoea orang boleh madjoe ka depan aken trima oewang mas”.

Sakoengjoeng-koengjoeng itoe orang banjak pating seraboet dan padesek-desek di bawahnja itoe paseban. Oewang mas disembarken dari atas dan djato sebagai oedjan di atas kapalanja itoe orang jang pada berkoempoel. Semoea orang, hartawan, miskin, bangsawan dan rendah, pada bereboet poengoetin itoe oewang.

Itoe boedjang, jang menggendong Nan Kai dan sedari sakean lama berdiri djingkeh, sekarang mendjadi tjape. Tapi Nan Kai pretah ia madjoe ka depan soepaja bisa dapet itoe oewang mas. Dengan soesah pajah itoe bodjang berdesek-desek madjoe dan achirnja sampe di bawah itoe paseban.

Kringet mangoetjoer di sakoedjoer badannja. Sakoengjoeng-koengjoeng ia merasa, belakannja ada lebih enteng dari tadinja. Ia mangoelet dan mangoewap. Mendadak ia inget pada ia poenja madjikan ketjil jang tadi ia gedong. Ia rabah ka belakang dan ternjata..... sang madjikan soeda linjap! Dengan kaget ia telah manengok di sakiternja, tapi Nan Kai tida kaliatan mata idoeng-na. Maskipoen soeda lelah, toch itoe boedjang tjari pada itoe madjikan ketjil di sana-sini. Semoea itoe siasia sadja.

Kamoedian ia doega, boleh djadi laen boedjang telah gendong sang madjikan poelang. Dengan itoe pikiran ia lantas kembali, tapi koetika ia tanja laen boedjang, semoea njamenjataken tida taoe. Marika bilang:

„Kaoe telah gendong pada madjikan ketjil. Sekarang kaoe blikin ia linjap, maka kaoe jang moesti pikoel segala kasoedahannja. Bagimana kaoe

*) Oleh P. Henry Teng dalem „Ch. Press Weekly”.

bisa tanjakan pada kita?"

Itoe boedjang djadi sanget ketakoetan. Ia bingoaeng, apa ia moesti djawab djikaloe ia poenja toean dan njonja menanjaken padanja. Diam-diam ia lantas pergi ka loear, tida satoe orang taee ka mana.

II.

Koetika Mebrapa pendjahat dapet liat Nan Kai poenja topi dipakeken perhiasan dari moetiara dan batoe-batoe permata, marika lantas toeroen tangan. Satoe antaranja lantas ambil Nan Kai dari belakang boedjangnja dan gendong pergi itoe anak sebegitoe lekas ada kasempetan jang baek. Nan Kai tida merasa jang ia telah digendong oleh laen orang. Belakangan baroe ia mendoesin dan lantas doega, bahoea tentoe ia dibawa lari pendjahat.

Laen anak tentoe aken menangis dan bertreak-treak, tapi Nan Kai pikir, itoe semoea tida ada goenanja, sebab tida ada satoe orang jang ia kenal dan bisa mengasih pertoeoengan padanja. Ia tjoe-ma tjopotin itoe semoea batoe permata dari kapalanja dan soempetken itoe dalem ia ponja sakoe, kamoedian biarken itoe pendjahat gondol ia ka mana sadja soekanja.

Berselang sakean waktoe Nan Kai liat lima atawa anem djoli besar menoedjoe ka Tung Hua

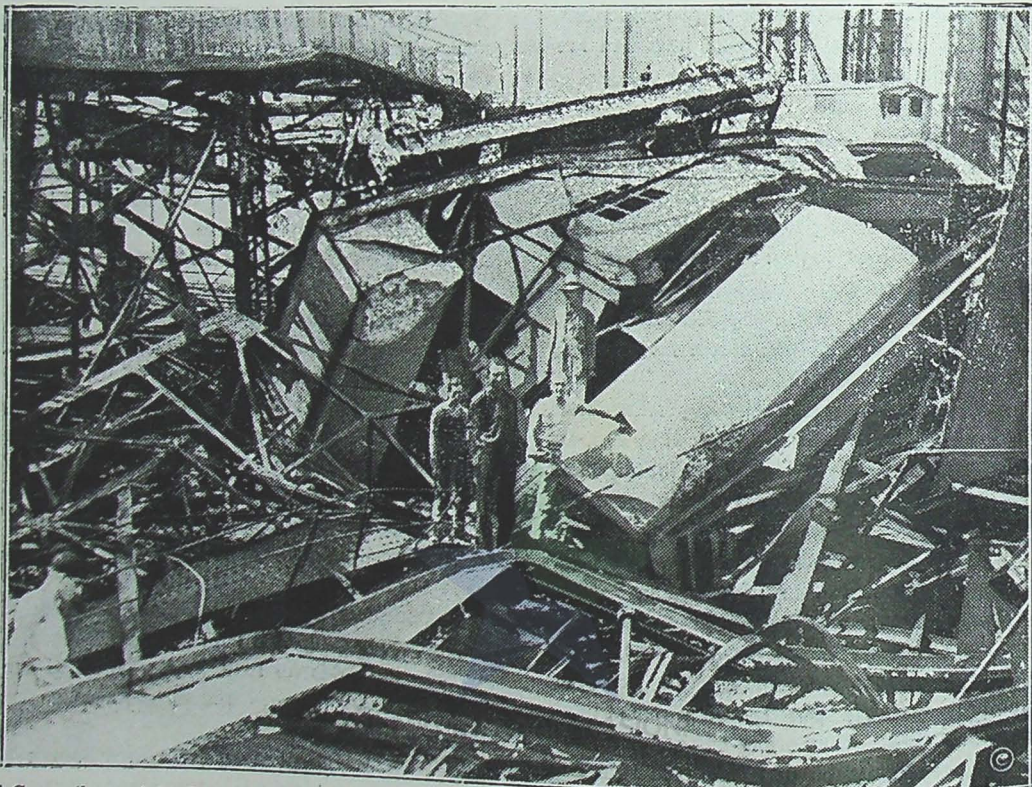
Men. Ia lantas doega, itoe tentoe ada djolinja pembesar-pembesar agoeng jang kenal pada ajahnja. Koetika satoe djoli liwat deket padanja, ia pegang salah satoe koeli gotong itoe sakerasnja dan bertreak: „Maling! Maling!!”

Ini membikin si pendjahat djadi begitoe kaget, hingga ia lepaskan pada Nan Kai, sipat koeping dan bertjampoeran di antara orang banjak. Kaloe sadja ia tida lekas ambil langkah sarlboe, pasti ia aken kena ditangkep.

Panoempang dari itoe djoli sasoenggoenja ada satoe pembesar agoeng jang lagi menoedjoe ka kraton aken menjamboet baliknja Baginda, sebab hari sigra aken mendjadi pagi. Ia merasa sanget terkedjoet koetika liat satoe anak ketjil bertreak-treak dan kasih prentah pada ia poenja koeli-koeli djoli boeat brenti. Ia pondong pada itoe anak, mananja, dari mana dateng dan di mana adanja itoe pentjoeri. Dengan sanget terang dan hormat Nan Kai telah mengasih panoetoeran prihal apa jang telah kedjadian.

Merasa senang, itoe pembesar berkata: „Djangan slempang, anak manis. Akoe aken bawa kaeo mengadep pada Baginda”.

Baroe sadja itoe pembesar dan Nan Kai sampe di astana, Keizer lantas kombali dengan manoempak satoe kreta Naga dan Kilin.

Di Genua baroe ini telah terbit angin besar jang soeda bikin banjak roemah pada roeboeh, dan lima orang binasa. Pemandangan dari raroentoek goedang-goedang di pinggir pelaboean.

Baginda Shen Tsung itoe waktoe soeda beresnia 30 lebih, tapi ia belon mempoenjai poetra jang bisa mendjadi achliwarisnja. Ini hal saban-saban membikin Baginda dan Permeisoeri mendjadi berdoeka.

Itoe pembesar lantas hadepken Nan Kai pada Baginda dan kasih laporan apa jang telah terdjadi. Ia bilang:

„Ini hari ada satoe hari pesta jang beroen-toeng. Ini tentoe sekali ada satoe alamat bahoea Bansweeya aken mendapet satoe poetra. Hareplah soeka trima hamba poenja slamet lebih doeloe.”

Ini perkata'an-perkata'an membikin Baginda mendjadi amat senang, begitoeperen Permeisoeri. Kamoedian Baginda lantas kasih prentah boeat bawa Nan Kai di hadepannja. Ini anak, begitoe soeda ditoeloceng oleh itoe pembesar, lantas pasang lagi itoe moetiara dan barang-barang permata di perhiasan kapalanja. Tatkala denger, Baginda titahken ia dateng mengadep, dengen segala kahormatan dan atoran ia telah masoek dalem roewangan singgana.

Baginda dan laen-laen orang jang ada di sitoe merasa soeka sekali sama tingkalakoenja itoe anak. Baginda menanja:

„Dari manakah kaeo dateng dan tjara bagaimana kaeo boleh kesasar?”

Nan Kai berdiri di samping dan djawab dengen pelahan:

„Ajah hamba adalah Wang Shao, perdana mantri dari ini negri. Hamba tinggal di loear Hsuan Teh Men. Berhoeboeng dengen pesta Goansiao, orang toea hamba perkenanken pada hamba aken pergi menonton keramean. Dalem itoe keramean, itoe pendjahat soeda reboet hamba dan gendong pergi. Beroentoeng hamba ketemoe dengen ini Padoeka jang berhati dermawan. Hamba membilang trima kasih boeat bansweeya poenja perhatian.”

„Brapa oesiamoe?”

„Ini waktoe hamba beroesia 5 taon.”

Baginda Shen Tsung samingkin lama samingkin soeka pada itoe anak. Baginda mengarti, Wang Shao dan koelawarganja tentoe merasa sanget koeatir, maka itoe pertama ia niat aken soeroe anterin poelang itoe anak. Tapi belakangan ia dapet laen pikiran dan merasa berat aken berpisa'an begitoe tjeptet dengen Nan Kai. Maka itoe ia menanja:

„Kami maoe soeroe tangkep itoe pendjahat, kamoedian anterin kaeo poelang. Apa kaeo inget, bagaimana romannja itoe pendjahat?”

Nan Kai djawab:

„Hamba rasa tida perloe hamba toetoerken bagaimana romannja itoe pendjahat. Maski begitoe, toeh ada gampang sekali boeat tangkep padanja. Tempo ia gendong pada hamba, hamba telah tjaboet salemban benang merah dari hamba poenja topi

dan ikat itoe di ia poenja leher badjoe soepaja kakenalan.”

Baginda Shen Tsung lantas kirim satoe firman pada kapala politie di Kaifengfu jang lantas titahken orang-orang sabawahannja tjari itoe pendjahat.

Semoea orang jang ada dalem astana merasa soeka sekali pada Nan Kai sebab 'a bisa kasih djawaban atas lebih banjak pertanja'an dari bagaimana jang dimadjoeken padanja. Tida satoe orang ingin ia boeroe-boeroe poelang.

III.

Tatkala Wang Hoedjin menampak anaknja tida kembali pada kabesokannja pagi dan boedjangnja poen telah linjap, maka ia merasa sanget berdoeka. Ia merasa menjesel, kenapa ia pakeken anaknja pakean dan perhiasan begitoe bagoes.

Sang soeami tjoba hiboerken padanja dengen membilang:

„Satoe anak tjerdik sematjem Nan Kai tida bisa dapet soesah. Kenapa moesti begitoe berdoeka?”

Sasoedanja kabesokannja pagi mengadaken permoesjawaratan sebagaimana biasa, Baginda Shen Tsung lantas titahken panggil Wang Shao dan menanja, apa ini perdana mantri tida ada alamen katjilaka'an apa-apa selagi dirajahken pesta Goansiao. Wang Shao djawab, ia tjoe na kailangan ia poenja anak lelaki beroesia 5 taon bernama Nan Kai.

Sembari tersenjoem Baginda bersabda:

„Ketahoelilah sekarang, kaeo poenja anak Nan Kai sekarang ada dalem ini astana. Sabentar akoe aken soeroe anterin ia poelang.”

Wang Shao mendjoera dan mengoetjap trima kasih. Itoe waktoe kapala politie Kaifengfu lantas dateng mengadep dan mengasih laporan:

„Menoeroet bansweeya poenja prentah, itoe

pendjahat jang telah bawa lari Padoeka Wang Shao poenja poetra soeda dapet ditangkep."

Itoe pendjahat, tempo gagal merampas Nan Kai, lantas tjoba peroentoengannya di laen tempat. Tapi ia tida taoe, bahoea orang-orang politie soeda kenalin padanja dan tida lama lagi ia lantas ditangkep.

Wang Shao lantas berloetoet depan Baginda dan membilang trima kasih. Baginda Shen Tsung djawab sembari tersenjoem:

„Iri boekan akoe poenja djasa dan djoega boekan djasanja ini kapala politie. Adalah poetramoe sendiri jang soeda tangkep itoe pendjahat."

Keizer lantas tjeritaken bagaimana Nan Kai telah dibawa lari, bagaimana ia ditoeloeng dan bagaimana ia telah ikat satoe benang merh di leher badjoenja itoe pendjahat soepaja gampang dikenalin.

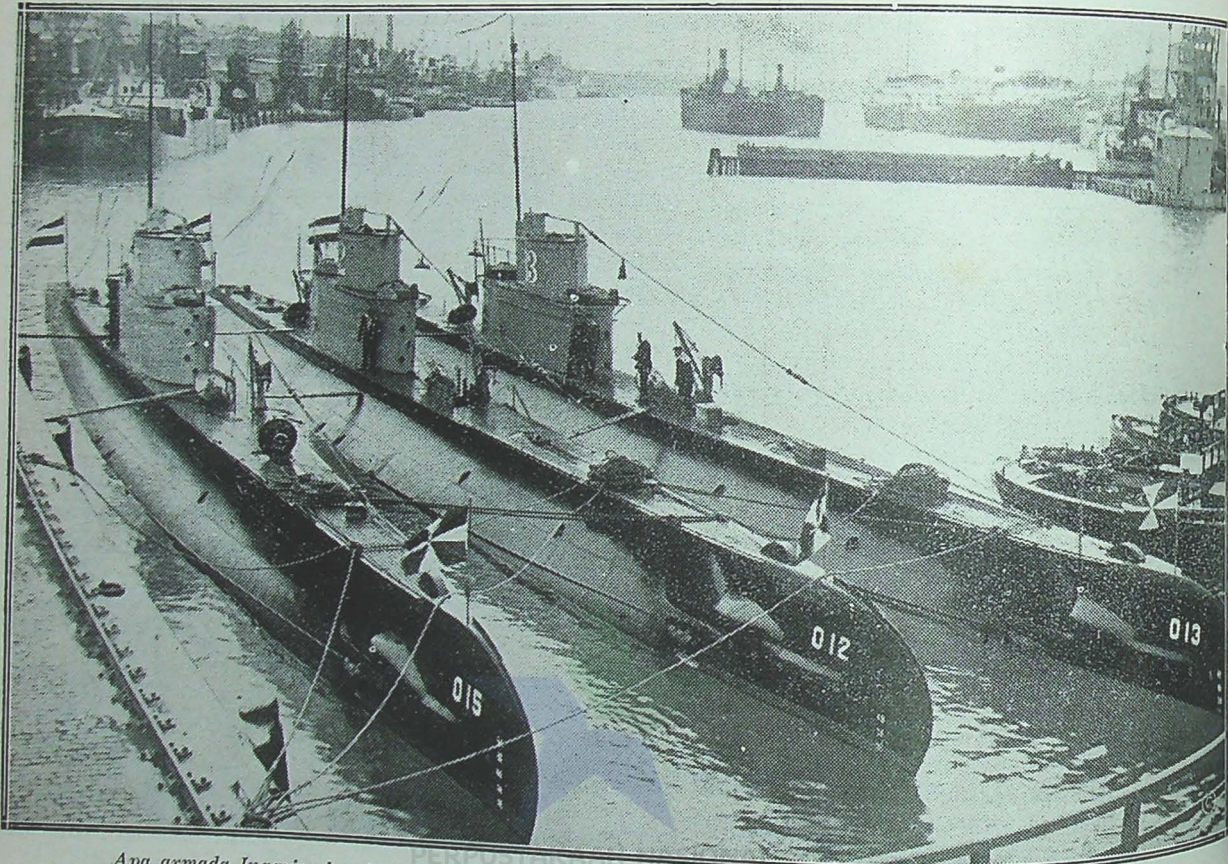
Koetika baginda Shen Tsung moendoer dari roewangan singgasana, ia dapetken Nan Kai lagi di-

pangkoe oleh Permeisoeri. Banjak dajang lagi sisirin Permeisoeri poenja ramboet dan beresken pake-annja. Baginda bilang:

„Menoeroet lapor dari kapala politie, itoe pendjahat soeda ditangkep. Itoe anak sasoenjoenja ada pinter. Akoe merasa pasti, di kamoedian hari ia aken mendjadi satoe pembesar jang bidjaksana."

Nan Kai berdiam teroes dalem kraton dan telah liwatken satoe tempo jang senang. Tapi achir ia minta idzin pada Baginda aken poelang, perantaraan mana telah diloesken. Troesa ditjeritaken lagi bagaimana semoea orang pada brien barang persenan padanja jang beroepa mas, perak dan laen-laen poela. Tentoe sekali Wang Shao dan istanja merasa girang koetika bertemoe poela dengan anak poenja anak.

Koetika soeda dewasa, Wang Nan Kai telah bakerdja pada Keizer Hui Tsung (1101-1125) dan telah berboeat banjak pahala.

Apa armada Inggris aken berhasil djalanken blokkade, kaloe Volkenbond maoe menghoekoem Italia? — Djawaban atas ini pertanjan boeat sebagian besar dipengaroehi oleh kapal silem, gegaman jang paling ditakutkan oleh kapal perang.

PAMANDANGAN VOETBAL.

Berhoeboeng dengan itoe jubileumswedstrijd dari Hercules, ini minggoe tida ada pertandingan competitie apa-apa hingga voetbal-enthusiasten bisa toemplex antero perhatian pada itoe byzondere wedstrijden.

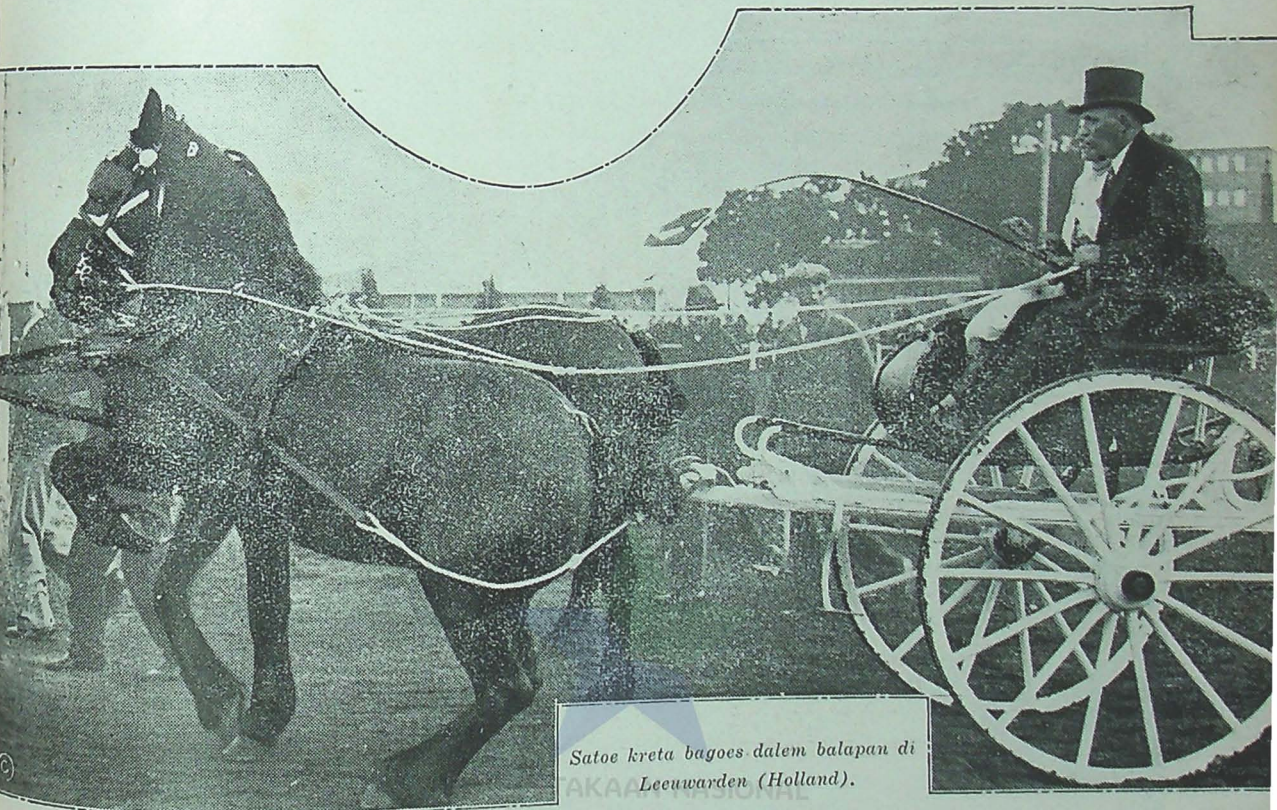
Haroes dibilang jang ini pertandingan-pertandingan telah berhasil baik, maskipoen ada bebrapa hal jang tida terlaloe mamoewasken. Pertama, itoe West Java XI jang diatas kertas, sedikitnja menoeroet pendapatetan dari ia poenja samenstellers, ada koeat, tapi di atas lapangan ternjata melempem. Terhadap Hercules ini team telah manoeboek dengan 3—1. Dalem pertandingan kadoea terhadap Oost-Java telah diadaken perobahan. Antara laen-laen Giok Sien ditjokolken dalem vcorhoede dan bener sadja hasilnja ada baik. Oost Java ditjoekoerin 6—0.

Lagian ini team dari Djawa Wetan ternjata ada

West Java XI jang djatoken Oost-Java XI dengan 6—0.

zwak. Dengan Hercules marika poen manjerah kalah 3—1. Boleh djadi kalemahan ini teresebab oleh tida bisa toeroetnja sebagian dari spellers jang boleh diandelken dari Soerabaja, di mana Bondselftal S.

Satoe kreta bagoes dalem balapan di Leeuwarden (Holland).

V.B. moesti mendjadi toean roemah dari U.N.I. (Bandoeng) jang selaennja itoe, djoega moesti lawan Tjong Hoa, hingga djoega Tjong Hoa-players tida bisa toeroet.

Sekalian merembet itoe pertandingan-pertandingan di Soerabaja kita haroes kabarken djoega, bahoea terhadap Bondselftal U.N.I. menang 2—1, tapi terhadap Tjong Hoa kalah 0—1.

Di achir ini minggoe voetbal-enthusiasten di Batavia aken saksikan satoe pertandingan jang didoega bakal „rame”, jaitoe antara T.N.H. versus U. M.S. Sedari sekarang ini pertandingan soeda banjak dibitjaraken.

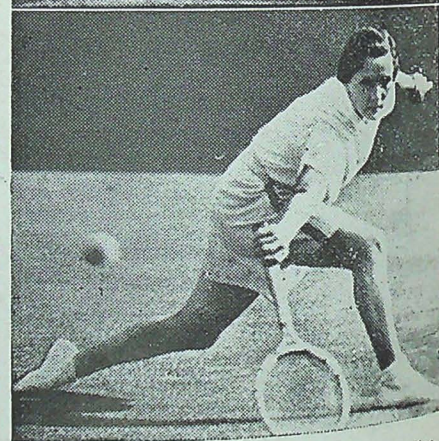
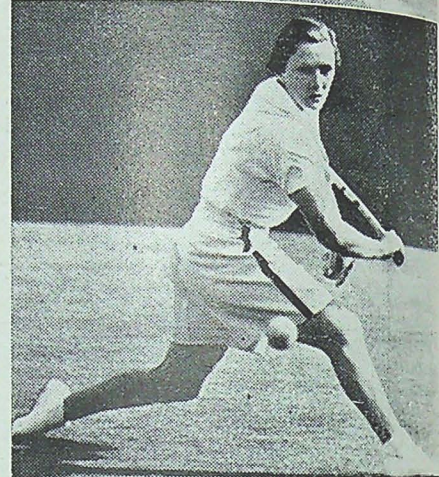
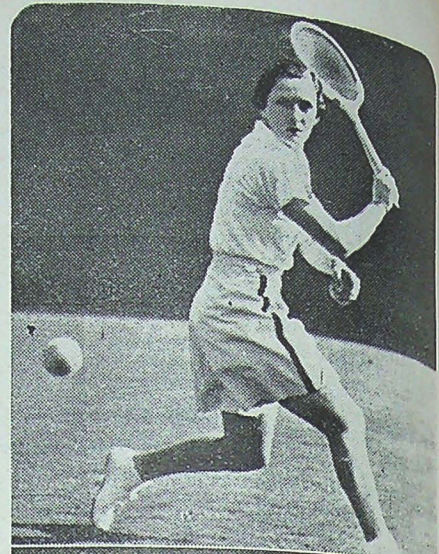
Kita soeda oendjoek, T.N.H. ada satoe lawanan jang tida bisa dipandang enteng.

ATHLETIEK.

Hari rajah Wuchang di sini dirajaken dengan pertandingan-pertandingan athletiek, dilangsoengken di lapangan U.M.S. Dalem waktoe belakangan ini sport samingkin banjak dijakinken antara pamoeda-pamoeda bangsa kita, tapi sampe sabegitoe djaoe roepanja belon kaloear tjoekoep djaoe dari kalangan sakola-sakola Tionghoa sadja. Propaganda lebih banjak haroes dibikin.

Prihal kasoedahan dari pertandingan-pertandingan terseboet, dalem ini panerbitan kita belon kaberoe kabarken, boeat itoe kita aken manoenggoe sampe laen nummer.

Bawah: Oost-Java XI.

Tiga actiefotos dari Miss Helen Jacobs, itoe djempolan tennis jang terkenal.

Ramon Novarro dan andjingnja.

Film

STAN LAUREL DAN OLIVER HARDY.

Djikaloe orang batja ini doea nama, pastilah belon apa-apanja orang soeda djadi tersenjoem dan djikaloe orang inget-inget lagi sabantaran, boekannja moestail orang djadi tertawa geli sendirian, sebab menginget namanja ini ka-

doea badoet, lantas menginget marika poenja kapandean aken poeter oeloe-hati dan menginget itoe, orang moesti tertawa! Siapatah di antara penggemar-penggemar film tida kenal si Gemoek dan si Koeroes, atawa setaoe apa lagi marika dinamaken?

Stan Laurel, si Koeroes, memang ada mempoenjai bakat baik boeat mendjadi acteur dan panoelis karangan.

Stan poenja ajah dan iboe ada panoelis-panoelis jang terkenal. Stan toeroet toeladan ajahnja dan

karang sendiri sebagian besar dari itoe tjerita-tjerita loetjoe, di mana ia toeroet maen.

Stan ada saderhana dan tida bertingka. Ia tida banjak tjampoer gaoel sama laen-laen pendoe-doe dari itoe kota film. Ia soeka memake pakean-pakean jang soeda boetoet dan bakerdja di antara boengah-boengah dalem kebon dari roemahnja di Beverley Hills atawa pergi mantjing di Catalina Island.

Stan Laurel terlahir di Ulverston, Engeland, pada 39 taon jang laloe. Pendidikan jang ia dapet ada tida menarik dan berachir dengan satoe tempo-beladjar jang pendek dalem Tynemouth College, India.

Ia gemar sekali membatja dan paling getol batja tjerita-tjerita jang berhikajat dan avontuur. Djikaloe ia bertjampoeran sama „orang-orang baroe” dan ia poenja pemaloean soeda ilang, orang aken dapet menampak bahoea ia bisa sekall mangobrol setjara jang menarik hati. Seringkali ia soeka nonton bioscoop dan jang ia paling soeka liat adalah film jang penoeh avontuur dan romantiek.

Sasceda bikin tournee di seleroe Europa dan brien pertoe-djoekan dalem music halls di Engeland, dalem taon 1910 Stan dateng di Amerika dengan Fred Karno poenja revue, jalah itoe revue djoega jang bawa Charlie Chaplin ka itoe negri Dollar. Di Amerika ia telah maen 4 taon dengan itoe pertoe-djoekan variete, kamoedian boeat pertama kalih ia maen boeat film. Dalem taon 1922 ia berkenalan dengan Hal Roach dan dalem taon 1926 boeat pertama kalih ia maen sama-sama si Gemoek, Oliver Hardy. Sedari itoe waktoe, kadoea badoet ini telah dapetken succes jang tida poeto-es-poeto-es-nja.

Poekoelan - poekoelan heibat di dalem pangidoepan dan kadoekahan ada beroepa dasarnya succes bagi badoet-badoet terhesar. Djoega dalem halnja si Gemoek Hardy, ini tida berlaenan. Oliver soe-

da dapet bagian lebih dari tjoe-koep dari kagetiran pangidoepan, tapi entah bagaimana, sekarang ia ada mendjadi salah satoe „obat ketawa” paling djempol dalem doenia!

Tadinja Oliver diprantiken boeat mendjadi achli-hoekoem. Tapi sa-soeda beladjar satoe taon di Georgia Universiteit, ia telah mogok berhoeboeng dengan matinja ia poenja ajah jang sakoenjoeng-kenjoeng. Ajahnja itoe doeloe ada satoe politicus termashoer di Georgia, hingga lantaran maning-galnja sang ajah, terpaksa Oliver moesti goeloeng tangan badjoe sendiri.

Djoeja si Gemoek poenja dateng di Hollywood telah membikin ia a'amken tida laen dari kadjengkelan meloeloe, sedikitnja di tempo-tempo pertama. Berbagi kascekeran manjerang padanja. Soeda lama djoeja ia telah maen film. Bermoela ia maen rol-rol ketjil, tapi ia poenja salaris ampir tida tjoekeop goena idoep. Achir-achir ia poenja kepandean sebagai badoet moelai moentjoel. Meski begitoe, sasceda ia maen sama-sama Stan Laurel dalem taon 1926 dalem Hal Roach Studio's baroe ia dapetken succes besar hingga dalem perkara oewang sekarang ia tida kenal soesah lagi. Marika berdoea ini insaf, bagaimana hedanja iaorang poenja pengawakan sadja bisa bikin orang djadi tertawa dan begitoe ini pasangan mendjadi salah satoe succes besar dalem doenia jang belon perna ada bandingannja.

Roepanja, memang soeda takdirnja Oliver boeat membikin senang pada sesama manoesia. Di Milledgeville, Georgia, di mana ia masecek dalem sekola militair sabelon beladjar ilmoe hoekoem, ia ceroes satoe theater ketjil. Segalagala ia kerdjaken sendiri, seperti djoeal kartjis, sowek kartjis, poetter pekakas film, bersihkan itoe theater, menjanji di atas tooneel boeat publik, enz., enz. Ini pakerdja'an membikin ia dapet taoe betoel publik poenja sympathie dan dalem taon-taon jang berikoetnja itoe pangataoean berarti penting boeat ia.

Di atas lajar poetih Oliver Hardy ada saorang gemoek jang merasa poewas sama dirinja sendiri, satoe kapala dogol jang tida berbahaja, tapi dalem pangidoepan

biasa ia ada saorang jang manis boedi, tida bertingkah dan pinter. Ia soeka sekali bertjanda dan soeka bikin orang djadi tertawa. Ia

ada salah satoe golfspeleer paling djempol dari Hollywood, ia soeka memboeroe dan memantjing ikan.

Charlie Chaplin.

Roepa-roepa

PANORAMA

HARGA ABONNEMENT
Boeat Indonesia 3 boelan ... f 2.50
Loear Indonesia 3 boelan ... f 4.—

TARIEF ADVERTENTIE:
Dikirim atas perminta'an.
Bureaux: Stadhuisplein 41
Tel. Nos. Bt. 1092 en 1739

IJA-LOE!

Koesir: Njonja, ini tandjakan kliwat majat. Apa tida baek, kaloe si noni ketjil toeroen dan djalankaki 'adja?

BOEKAN WAKTOENJA.

Pedagang: Sigaret enak, toean, tjoma 5 cent satoe boengkoes....

KASOEDAHANNJA.

— Di dalem itoe pesta goea makan 12 telor, anem potong roti, doea potong besar ham, doea piring nasi goreng, satoe koewe lapis, lantaran goea betaro.

— Abis?

— Abis, sekarang kaga ada jang soedi oendang goea lagi dateng di pesta.....

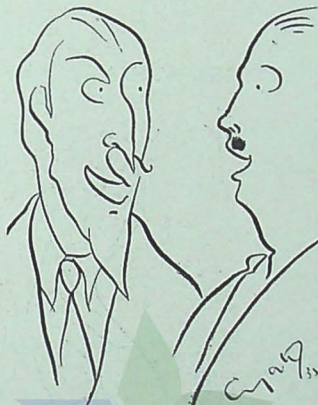
SINDIRAN.

Istri (jang tida oppen pakean soeaminja): Masa ja di toko kaga ada kamedja seperti jang loe pake?

Soeami: Kaga ada! Jang ada di toko semoea ada kantjingga...

TJAP SIKOET.

Toean: He, Jenkins, apa semalem akoe poelang dalem keada'an mabok?

Djongosnja: Ja, toean.

Toean: Apa akoe bajar semoea oetang-oetangkoe?

Djongosnja: Tida, toean, kae belon begitoe mabok.....

BELAGA PINTER.

Professor: Apa kae taoe taoe brapa beratnja doenia?

Studie: Taoe sih taoe, professor, tapi akoe loepa.....

Professor: Wah, tjilaka, di sini tida ada satoe manoesia jang taoe!

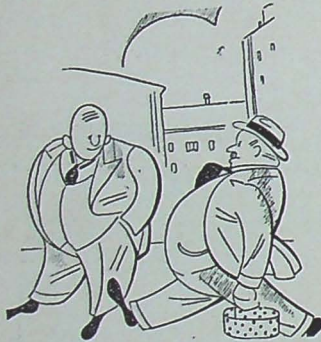
TJIALAT!

Soeami: Goea sekarang masoek asoeransi. Kaloe goea djato dan leher goea pata, loe dapet 5.000 roepia.

Istri: Wah, enak! Kaloe 'giteo, goea bakalan bisa beli itoe band mas jang goea liat di Pasar Ba-roe.....

TAKOET KATINGGALAN.

— Mace ka mana begitoe boeroe boeroe?

— Akoe beli topi boeat istriko dan moestie boeroe-boeroe poelang sabelon mode djadi berobah lagi.

DIDJEMOER.

Si Dia: Kenapa segala kembang lajoe kae maoe kasih akoe?

Djedjaka: Tempo akoe dateng di sini dan toenggoein kae, ini kembang masi seger.

ANGGEPANNJA.

Mama: Siapa jang paling bodo dalem loe poenja klas?

Marietje: Goeroe, mammie, sebab segala apa dia tanja sama kita.

MOESTI DIBAWA.

Tolol: Eh, Kongtjeng, loe maoe pindah ka mana?

Kongtjeng: Goea boekan pindah, tapi djalan sama bini goea dan dia kaga maoe tinggal ini semoea binatang di roemah.....

WAH!

Papa: He, loe lagi bikin apa sama lisong papa?

Johnny: Biarin 'adja, papa, nanti di sini toemboe poehoen lisong dan papa boleh troesa beui lagi...

auto jang paling koeat dan tjermat

301 Peugeot

Tjepetan jang tertinggi lebi dari 100 K.M. dalam satoe djam. Koeasa jang banjak akan selekas menaikkan tjepatan. Makan benzine dan minjak-gossok jang masih lebi koerang. Isinja-cylinder 1.46 L., 35 koeda. Ragangan „Bloctube“ jang tiada boleh meroepakan, jang tgoeh. Lapis-kain-boeloeh-domba didalam papan-dinding kekerasannya. Matjam Cond. Int. Grand Luxe, oentoek 5 orang.

Kita mempersilakan engkau datang mentengok, melainkan matjam Peugeot 301, djoega matjam-matjam 201, 401 dan 601, semoea di-melengkapkan dengan roda-moeka jang melenting bebas, didalam kita poenja toko. Engkau djoega boleh bertjoba-kandara, tiada satoe kewadajiban. Kita tahoe ia-itoe jang engkau hendak kena ria-hati begitoe di-belakang itoe djadi engkau boleh mendapat sekian kesenangan, kemoelaaan dan kesempoernaan-keterangan-kerdja akan oeang begitoe sedikit, djadi engkau tidak pergi tiada soeda membeli satoe auto Peugeot.

LINDETEVES-STOKVIS - BAHAGIAN BERDAGANG-AUTO

Pengroesak . . . . .!

Oleh: HOUBIGANT.

Sakoeng-koeng ia berbangkit dari doeknja dan laloe moendar-mandir sambil menggendong tangan, seperti djoega ia sedeng poeter otaknja lebih tadjem boeat mentjari akal tjara bagaimana ia bisa dapetken dirinja Swat Nio, jang telah menggoda sadjek ia djoempahkan itoe nona jang manis dan moengil.

Ia laloe bantingken dirinja lagi di mana korsi, tatkala sasoeda lama djoega ia moendar-mandir di itoe roewangan. Ia kamoedian menoendjang djangoet sesaat lamanja aken lantass oendjoek satoe meseman waktoe satoe pikiran menjelak dalam hatinja.

„Aha, Swat, Swat Nio, kaeo tida bisa terlepas dari akoe. Kaeo moesti mendjadi poenkakoe biar bagaimana djoega terdjadi. Liat akoe nanti bikin kaeo poenja hati menaloek padakoe.....”

Loen Tek tida teroesken mengrendengnja.

*
**

Tiga hari lamanja Loen Tek tida soeka liwat-liwat di depan roemahnja Swat Nio, tapi koetika hari jang ka ampat seperti biasa dengan menoempak austinettenja ia telah liwat depan roemahnja Swat Nio.

Itoe waktoe Swat Nio kabetoelan sedeng berdiri depan pintoe lagi adjak maen adenja jang paling ketjil.

Dengen sengadja Loen Tek telah boenjiken toeternja, jang ternjata telah dikenalin betoel oleh itoe gadis, sebab lantass djoega Swat Nio telah berpaling ka djoeroesan dimana itoe toeter diboenjiken.

Austinette kaliatan liwat, dalam mana Loen Tek jang stuur kaliatannja oendjoek paras goerem, ia manggoetken kepalanja pada Swat Nio, siapa zonder merasa telah samboet itoe manggoetan.

Begitoe, besoknja Loen Tek liwat lagi depan roemahnja Swat Nio. Tapi sajang ini kali ia katjelle boeat bisa ketemoeken Swat Nio kaliatan berdiri depan pintoenja.

Loen Tek tida mendjadi poetoes harepan, di hari jang berikoetnja ia tjoba liwat lagi di waktoe sore, lagi sekali Loen Tek dapetken Swat Nio sedeng adjak maen adenja dengan kelakoean goembirah kaliatannja.

Swat Nio, boeat jang kadoea kalinja telah dapet ketahoei bahoea Loen Tek ada dalam berdoeka, oleh kerna ia liat parasnja begitoe goerem seperti djoega orang jang koerang tidoer dan berpikiran kaloet sekali.

Blasanja kapan Swat Nio nampak Loen Tek dengan kandarannja liwat ia berada dalam kagoem birahan, ia berada dalam kagirangan sebagaimana teroendjoek dari paras moekanja jang senantiasa berseri-seri.

Tapi sekarang, doea kali Swat Nio nampak Loen Tek kaliatannja begitoe berdoeka.

Itoe anak dara djadi boeat pikiran prihal dirinja itoe anak moeda poenja perobahan. Ia saban-saban soeka menanja pada dirinja sendiri, apakah perobahan dari Loen Tek itoe bisa djadi lantaran iapoenja soerat?

Soenggoe kedjem sekali ia telah berboeat, begitoe Swat Nio seselken dirinja, kaloe betoel Loen Tek poenja berdoeka itoe lantaran seabisnja trima iapoenja soerat. Hal mana, samingkin Swat Nio pikir, samingkin ia pertjaja kaloe Loen Tek poenja berdoeka itoe lantaran iapoenja soerat, oleh kerna doeloelan waktoe sabelonnja itoe anak moeda trima iapoenja soerat, ia kaliatan begitoe bergoembirah sekali.

Pada satoe pagi-pagi, orangnja Loen Tek jang blasa trimaken soerat pada Swat Nio telah moentjoel dengan bawa soeratnja iapoenja madjikan.

Swat Nio laloe menanja pada itoe orang, kenapa iapoenja toean soeda doea hari tida kaliatan liwat, slapa telah briken katerangan, bahoea Loen Tek itoe mendapet sakit panas.

„Apa sekarang ia soeda baekan?” tanja Swat Nio dengan tida merasa waktoe mendengar jang itoe pemoeda mendapet sakit.

„Ia sekarang berada dalam rawatannja dokter,” saoenja itoe orang.

„Dokter?.....”

Begitoe Swat Nio menanja pada dirinja sendiri.

Ia pikir kaloe begitoe tentoe sakitnja Loen Tek itoe ada berat, aken tetapi dengan maksoed apa Loen Tek menoelis lagi soerat padanja, sebab toch ia soeda balesin soeratnja itoe pemoeda doeloelan, bahoea ia tida bisa trima katjinta'annja itoe orang moeda, oleh kerna ia soeda ada jang poenja.

MENOEDJOE KA MALTA. — 1200 soldadoe Inggris soeda brangkat dari Southampton, menoejoe ka Malta dengan kapal „Neuralia” perloenja aken lakoeken pendjagahan di sana, berhoeboeng dengan soeda moelai kabentroknja tentara Italie dengan Ethiopie.

Kamodian sasoedanja ia kasih persen pada itoe orang jang bawa soerat ia diam diam masoek ka dalem kamarnja sendiri dan batja soeratnja Loen Tek jang berboenji:

„Nona Swat,

Apabila nona batja saja poenja soerat ini, adalah saja sadeng rebah di pembaringan dan menoennggoe datengnja malaikat almat jang aken ambil saja poenja njawa.

Sadjek saja poenja soerat mendapat balesan penolakan dari nona, setaoe lantaran apa saja poenja hati saban hari telah terganggoe, hingga saja dalem bebrapa hari ini tida taoe apa jang saja haroes berboeat. Achirnja saja telah mendapat sakit panas, jang saja rasaken sekarang telah menjerang semangkin heibat.

Saja mengarti, kapan saja menoejis soerat sama saja poenja orang toea, marika aken dateng sambang pada saja dan bisa rawat saja dengan sampoerna, tapi ternyata saja pikir ini boeat saja ada tida bergoena. Ini waktoe, kamatian boeat saja ada lebih baek, oleh kerna orang jang

saja tjintaken, jang saja kenangken siang dengan malem telah menolak saja poenja perhatian jang kaloear dari hati jang toeloes.

Saja lebih senang, saja nanti meninggal doenia dengan dikiterin oleh itoe perabotan jang ada dalem saja poenja kamar, dari pada saja dikiterin oleh saja poenja familie, jang tentoe aken menanja saja ini sakit apa dan apa lantaran moelanja.

Marika tentoe aken menanja dengan terliti, ini saja tida maoe, dari itoe saja lebih soeka meninggal dengan dikiterin oleh barang-barang jang tida bergerak dari pada saja sabelonnja meninggal doenia nanti tjeritaken doeloe saja poenja asal oesoel penjakit.

Maskipoen saja poenja maksoed mendapat penolakan, tapi saja kesampingken itoe dan tetep saja pandang nona ada mendjadi saja poenja bidadari satoe-satoe jang saja poedja dalem ini doenia. Saja haroes wartaken pada nona, saja ingin minta nona poenja ma'af boeat saja poenja kelantjangan jang soedah membikin nona tja-

pe goena bales saja poenja soerat, agar sa-
ja poenja roch berangkat ka doenia baka dengan
tentrem.

Allah ada adil, saja harep kapan saja tida
berdjodo dalem ini doenia jang rame saja nanti
bisa berdjodo di laen doenia. Saja tida poetoer
harepan boeat bisa berdamping sama nona, ken-
dati malaikat almaut sampe temponja tjaboet
saja poenja. . . njawa.

Hormat jang pengabisan,
TAN LOEN TEK".

Bebrapa ketes aer mata dari Swat Nio zonder
merasa telah membasahken itoe soerat jang diba-
tja.

Swat Nio menangis.....

Ia kasian pada Loen Tek, jang ia doega kaloe
kamatiannja Loen Tek itoe dari sebab ia. Loen Tek
poenja tjinta ada begitoe besar, ia tentoe aken men-
djadi satoe soemi jang berboedi dan menjinta pada
istrinja. Begitoe Swat Nio pikir dalem hatinja.

Ia rasaken dadanja kombali berombak leblh
keras dari biasa. Iapoenja djantoeng memoekoel le-
bih gentjer, ia kasian pada dirinja Loen Tek.

Apa jang ia haroes berboeat sekarang?

Mekian ia tanja pada dirinja sendiri.

Ia mengarti, kaloe ia kirim soerat doeloan se-
bagi penolakan atas katjinta'annja Loen Tek itoe,
boekun moentjoel dari pikiran jang djoedjoer. Se-
mata-mata, apa jang ia toelis pada Loen Tek itoe
dibarengin dengan satoe kainginan boeat djadjakin
itoe orang moeda poenja hati, bagimana ia aken
berboeat kapan ia tolak tjintanja.

Itoe orang moeda menjinta pada dirinja, tapi
apakah itoe tjinta ada timboel dari hati jang sa-
toeloesnja? Ia sangsiken, sebab Loen Tek itoe ada
anaknja saorang hartawan, tida bisa djadi menjinta
dengan satoeloesnja pada iapoenja diri satoe gadis
dari familie miskin.

Sekarang Swat Nio dapetken kepastian, ba-
hoea Loen Tek telah menjinta dengan poetih dan
moeloes, itoe sebagaimana ia bisa njataken dari
soeratnja itoe orang moeda jang ia batja dengan
alirken aer mata kasedihan.

„Oh, kaloe ia ma.....”

Sambil soesoet aer matanja jang mengalir di
kadoea pipinja jang botoh, itoe gadis tida bisa
meneroesken grendengannja. Seaken-aken itoe oe-
tjapan paling belakang ia merasa ngeri boeat ka-
loearken, ia bergidik dan takoet.....

Orang toeanja Swat Nio ada sanget sajang
pada gadisnja, Swat Nio ada anaknja entjek Beng

Hong jang paling besar. Pada siapa entjek Beng
Hong ada taro pengharepan besar, kaloe-kaloe Swat
Nio soeda menikah nanti bisa bantoe toendjang pa-
da roemah tangganja, dalem mana selaennja ia
hidoep bersama istrinja (iboenja Swat Nio) poen
koedoe rawat ade-adenja Swat Nio jang masi pada
ketjil 3 djiwa.

Dapetken Souw Tjeng aken mendjadi mantoe-
nja, sabetoelnja kaloe menoeroet pikirannja dari
entjek Beng Hong jang bener, ia tida merasa setoe-
djoe, oleh kerna Souw Tjeng itoe tida lebih hanja
sebagi satoe koeli, toekang peres keringet saban
hari dengan dapet gadji berwates satiap boelan.

Tapi, lantaran koeatir kaloe poetrinja nanti
djadi perawan kolot, maka waktoe Souw Tjeng
madjoeken lamaranja ia telah trima dengan baik.

Swat Nio poen merasa setoedjoe waktoe dikasih
taoe itoe oeroesan.

Pada waktoe mana Swat Nio pikir, sekalipoen
Souw Tjeng mendjadi kaoem boeroeh, toch nasib-
nja manoesia tida tetep tjoema diwatesnja itoe sa-
dja. Doenia itoe terpoeter seperti djoega itoe roda,
saban saban ada perobahan, dari itoe Swat Nio pi-
kir satoe waktoe siapa taoe kaloe nasibnja Souw
Tjeng soeda mendjadi terang ia tida bisa hidoep
beroentoeng.

Prampoean!.....

Prampoean dan prampoean itoe ada doea roe-
pa, ada prampoean jang bisa kendaliken kahormatan
nja dengan tegoe dan soetji, ada prampoean jang
berbatin lemah, sebagaimana jang terdjadi dengan
dirinja Swat Nio.

Swat Nio ada mempoenjai itoe katjantikan
aseli, kaelokan pengasih natuur jang ia boleh
banggaken.

Laen prampoean aken merasa irihati kapan
nampak kaelokanja Swat Nio.

Seharoesnja seperti Swat Nio poenja diri jang
eilok dan tjantik, koedoenja ada mempoenjai itoe
hati jang tegoe, jang soetji; jang berbanding de-
ngan kaelokannja.

Tapi, Swat Nio poenja kasoetjian beda djaoe
sama iapoenja katjantikan, hatinja jang lemah gam-
pang loentoer, loentoer laksana itoe barang sepeo-
han. Ini semoea gara-garanja: „Oewang”.

Oewang!.....

Sampe di sini pembatja bisa njataken bagima-
na besar pengaroehnja oewang, lagi sekali oewang.
Ini benda bisa bikin doenia mendjadi ambroek, bi-
sa bikin doenia machmoer, tjara katanja. „Oewang”
bikin segala apa bisa mendjadi.

Swat Nio jang tjantik, ia menjinta dan ditjinta
oleh Souw Tjeng, ia doaken itoe pemoeda bisa da-
petken nasib baik, dalem mana ia sendiri jang aken
mendjadi istrinja nanti alamken kasenangan dan

banjak oewang.
Oewang!

Oemoemnja memang manoesia itoe mendjadi boedaknja oewang, itoe benda jang mamerintah manoesia djadi gelap mata, pendjahat, pengrosak dan setaoe apa lagi.....

**

Swat Nio telah bitjaraken dengan tida soengkan-soengkan poela pada kadoea orang toeanja, tentang dirinja Loen Tek, jang telah tergila-gila pada dirinja. Entjek dan entjim Beng Hong jang mendengerken tjeritanja iapoenja poetri merasa sedikit terkedjoet.

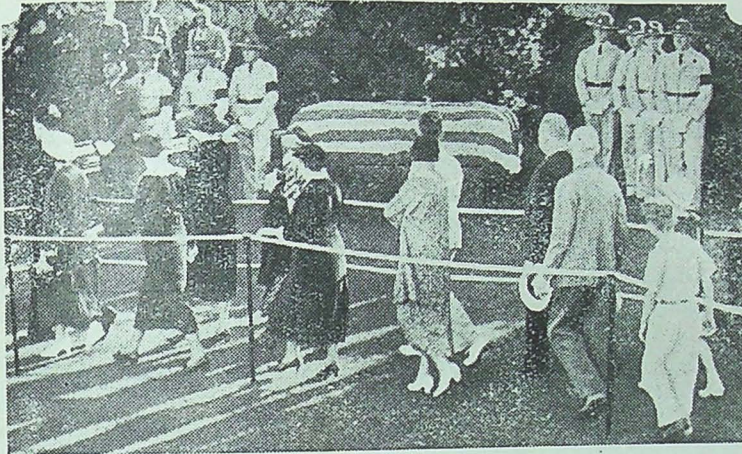
„Ija, Swat” kamoedian entjek Beng Hong kata,

„Loen Tek itoe bener ada hartawan, ia banjak oewang boeat bikin kita senang aken tetapi sekarang soeda kasep lantaran kaeo soeda bertoendangan sama Souw Tjeng.”

Swat Nio awasken parasnja sang ajah, seperti djoega ia tida pertjaja, jang itoe oetjapan dika-loarken oleh ajahnja, sebab sering kali entjek Beng Hong perna toetoerken pada ia dan iboenja tentang iapoenja kamenjeselan dapetken mantoe seperti Souw Tjeng, koeli, toekang peres keringet; jang mengharep bajaran jang beriwates satiap boelan.

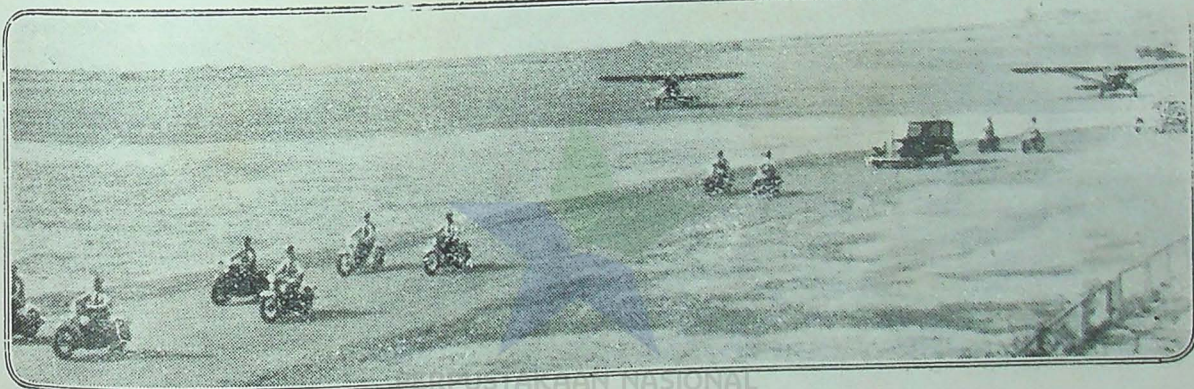
Tida heran, kaloe itoe oetjapan jang dika-loarken oleh entjek Beng Hong telah membikin gadisnja melongo.

(Aken disamboeng).

Dalem soerat-soerat kabar diwartaken bahoea baroe ini, itoe djoe-roeterbang jang termashoer Wiley Post, dan itoe humorist Will Rogers telah binasa dalem katjilaka'an terbang deket Alaska.

Di seblah ada oepatjara pangoe-boeran Rogers dan di bawah ada satoe pamandangan tempo djinasatnja Wiley Post dianter ka koe-boer.

HOE YONG TAN KIAM

(Samboengan Hoe Yong Kiam)

Memoeroet tjaritanja:

S I L I N G F U N G

Ditoetoerken oleh:

J E K A D E

10

Gan Tjhungtjoe jang mengarti bahoea pedang terseboet boekan sendjata sembarangan, iaioe preksa itoe dengan terliiti. Ternjata ampat hoeroef aloes, jang berboenji Hoe Yong Siang Kiam, Sepasang Pedang Hoe Yong, jang mana membikin ia merasa tertjengang.

„Diliat dari sini,” kata ia kamoedian, „ini sendjata moestinja ada sepasang, mana itoe jang satoenja?”

„Tida ada,” saot Slang-koan Kiat, dan terlebih djaoe ia toetoerken bahoea itoe pedang moestika ia dapetken dari loear daerah Tlongkok aseli, koetika pada soeatoe hari ia tangkep koeda di goenoeng, ia liat tiga-poeloh ekor lebih koeda oetan asik mendatengin laksana angin, kaliatannja begitoe boeas, maka ia boeroe-boeroe naek ka atas poehoen besar, menoenggoe sampe koeda jang paling depan dateng dekat, ia lompat ka bebokongnja koeda terseboet dan binatang terseboet, bahna kaget mendapet moeatan dengan mendadak, lantas sadja lompat tinggi meliwatin solokan goenoeng jang dalem. Tapi siapa kira, waktoe itoe koeda sampe di sebrang, kakinja terpleset teroes djato ka dalem solokan terseboet, jang lebih betoel kaloe dinamaken djoerang. Ia tentoe sadja amat terkedjoet, tapi dalem kekagetan ia inget boeat toeloeng dirinja. maka satjepetnja ia endjot badannja ka atas samber satoe tjabang poehoen, tapi tjabang itoe jang roepanja koerang koekat atawa dimoeatken dengan mendadak telah semplak, hingga maoe atawa tida ia djato djoega, sampe tida inget orang.

Waktoe angin goenoeng jang sedjoek menioep terlebih keras, baroelah Slang-koan Kiat mendoesin dari pangsanja. Ia lantas berbangkit, berbareng ia rasaken dirinja tida bertenaga, maka ia oeroengken maksoednja boeat berlaloe, hanja doedoeck di pinggir dari itoe solokan sembari mengawasin pada iote bangke koeda, jang menggletak di tengah itoe aliran aer dengan darah mengalir, hingga aernja itoe solokan djadi berwarna merah. Waktoe kakoeatannja moelai balik lagi, ia laloe berbangkit dan seret itoe

bangke koeda ka pinggir, boeat dari sitoe ia pikir hendak dibawa poelang goena dikeset koelitnja. Tapi ternjata ia tida poenja tjoekoep tenaga boeat panggoel itoe bangke koeda, kerna itoe katjilakan roepanja telah pengaroehken iapoenja tenaga; maka itoe ia lantas ambil poetoesan boeat keset korbannja di sitoe sadja, sebab piso goena itoe poen ia memang ada bawa. Begitoeelah ia saorang diri laloe lakoeken itoe kerdja'an.

Tatkala pakerdja'annja selese, kaki tangannja Siangkoan Kiat penoeh darah, maka di pinggir itoe solokan ia laloe tjoetji itoe anggota toeboeh. Selagi begitoe, tiba-tiba ia dapet liat sinar terang jang berkilau-kilau, jang kaloearnja dari batoe terbelah di tengah itoe solokan. Tatkala ditegesin, ternjata sebatang pedang terletak di sitoe, hingga ia merasa heran. Lantas ia angkat itoe batoe terbelah, poengot itoe pedang jang ternjata tida karatan sama sekali. Ia djadjal pedang terseboet dengan ditjoekoerin pada koemisnja, dan laksana piso tjoekoer pedang itoe bikin bersih koemisnja, hingga ia lantas mengarti bahoea itoe tentoenja ada sendjata moestika, maka ka mana djoega ia berpergian, nistjaja itoe pedang tida katinggalan sebagai iapoenja temen. Demikian ada asal-oesoelnja ia dapetken pedang itoe.

„Sekarang akoe permisi poelang doeloe,” katanja kamoedian pada iapoenja bakal mertoea, „boeat kasi taoe soedarakoe tentang ini perdjodoan, soepaja dari ia akoe dapet idjin, hingga pernikahan bisa tjepet dilangsoengken.”

Gaan Lootauwdjie meloeloesken, maka bakal mantoenja sigra brangkat poelang. Dari soedara dan ensonja ia dapet idjin, maka ia sigra balik poela ka roemah mertoeanja, di mana pernikahan sigra dibikin. Sadjek itoe Siang-koan Kiat tida di'idjinken djoeal koeda poela dengan mengoembara oleh mertoeanja, kerna ini mertoea jang hartawan djoega, tida ingin mantoenja ka mana-mana, apa lagi ia hanja poenja anak satoe-satoenja.

Koetika lima taon kamoedian, Gan Lootauwdjie dihinggapi saroepa penjakdt jang membawa dji-

wanja ka lobang koeboer, hingga sadjek itoe Siang-koan Kiat adalah jang menggantiken djadi tjhung-tjoe.

Touw-sie Tee-heng dari In Gie Wan ketahoei nama terkenal dari Slang-koan Kiat soeami istri, maka tioen doea soedara tida brani berlakoe tjerobo terhadap itoe tjhungtjoe gagah, malah marika baekin dengan sering-sering pesen koeda padanja. Begitoe poen semoea koeda dari brandal pelangi merah, sama sekali dilever oleh itoe tjhungtjoe, jang namanja terkenal sebagi soedagar koeda bagoes.

Pada itoe malem jang kadoea nona Goat dan Gin berada di desa Jauw-tjhung, kabetoelan salah satoe andjing pemboeroenja Slang-koan Kiat tida poelang lantaran boeroe satoe klintji, maka itoe tjhungtjoe laloe tjari itoe binatang di oetan. Selagi balik poelang sakoenjoeng-koenjoeng ia denger soeara koeda berbenger keras, soeara mana menimboelken iapoenja perasahan terkedjoet, oleh kerna ia ketahoei bahoea itoe moestinja boekan koeda sembarangan, maka ia laloe menoedjoe ka itoe tempat di mana Toh-hoa-soat-lie-hong ditambat.

Meliat di sitoe tida ada orangnja jang poenja katemahan sigra timboel di hatinja itoe tjhungtjoe, maka lekas sekali ia sumber orang poenja koeda, bawa itoe poelang dan pada istrinja ia bilang dengen hati boengah:

„Kita soeda poenja itoe pedang wasiat, Hoen Yong Po Kiam, sekarang kombali kita dapetken ini koeda baek (Toh-hoa-po-ma), hingga bener-

bener kita ada broentoeng.”

Sioe Goat toeroet merasa boengah hatinja.

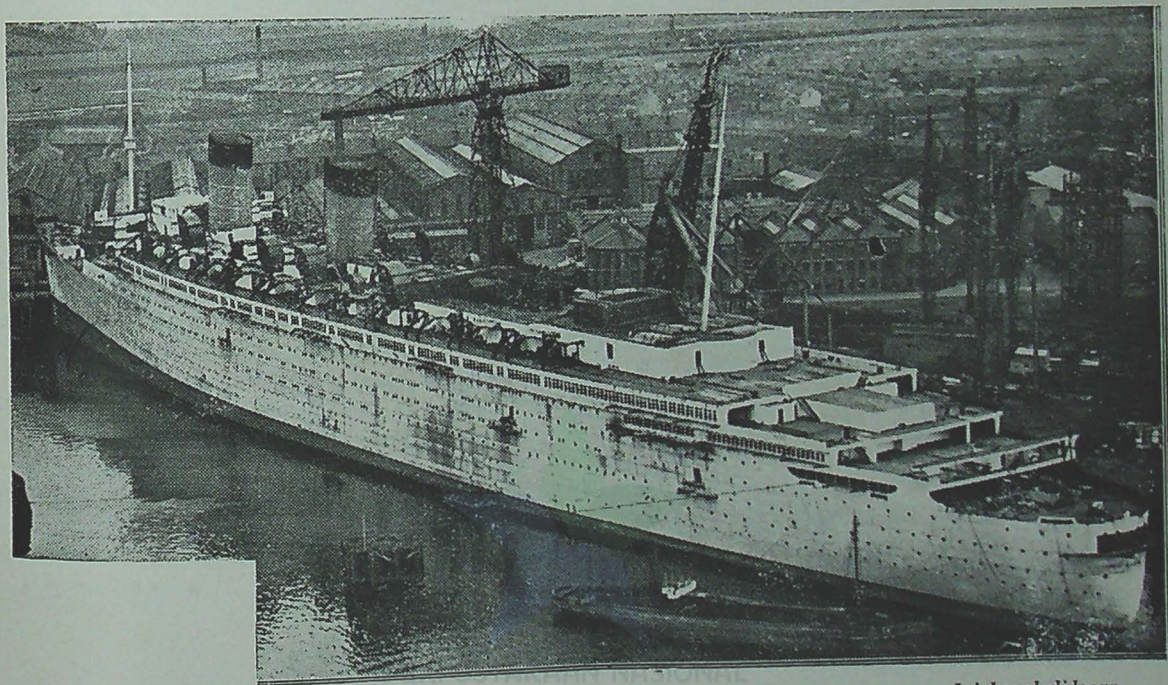
Djoestroe itoe soeami istri berada dalem ka-goembirahan besar, adalah madjikan dari itoe koeda, Goat Yong dan Gin Pin, soeda sampe di sitoe. Siang-koan Kiat jang sedari tadi denger Toh-hoa-soat-lie-hong tida maoe brenti berboenji, hatinja djadi koeatir jang poenja nanti mendenger, maka boeat djaga kaslametan ia laloe ka belakang, hampirken istal di mana itoe po-ma tertambat, koeda jang mana, dengen sematjem ilmoe kepandean, ia bikln tida bisa boeka soeara; satelah mana ia alik ka kamarnja. Djoestroe Goat Yong liat ia, jang berbadan pendek llma kakl, tindakannja tjepet dan gagah, maka si nona mengarti bahoea itoe orang pante ilmoe silat.

Siang-koan Kiat bawa teng, sembari djalan ia berkata saorang diri:

„Sedari sekarang, pookiam dan koeda baek berkoempoel djadi satoe madjikan, tida bisa terlepas lagi.”

Itoe katerangan jang tida diharep, bagi Goat Yong ada berharga sekali, kerna setjara begitoe djadi njata sekali, bahoea iapoenja koeda jang ilang berada di sitoe. Dari itoe ia laloe koentit Siang-koan Kiat, jang sebaliknya tida merasa, hingga masoek teroes ka kamarnja zonder tjoeriga, di mana iapoenja istri jang masih belon tidoer, tertawa dan tanja padanja:

„Bagimana??”

„Queen Mary”, kapal raksasa dari England jang diprantiken boeat dienst panoempang. Ini kapal didoega aken bisa moelai belajar dalem boelan Mei 1936.

„Djangan koeatir, akoe soeda tiam oeratnja, hingga sateroesnja ia tida bisa berboenji poela ka-loe tida ditiam mendoesin.”

„Akoë kira, madjikannja itoe koeda ada sa-orang pelantjongan,” kata poela istrinja Sing-koan Kiat.

„Betoel, kerna di sakiter ini tempat, akoe soe-da dapet kenjata'an tida ada koeda sematjem itoe.”

Di loear Goat Yong denger njata itoe pembi-tjarahan, ia merasa tida kliroe lagi; diam-diam ia pikir bahoea itoe orang ternjata tjoekeop mengarti prihal koeda, sampe poen boeat tiam oerat gagoe-nja ia itoe bisa.

„Sekarang koedakoe tentoe ada di istal,” pikir si nona dalem haü, „maka lebin baek akoe ambil sendiri itoe binatang dan djangan ganggoe marika, soepaja setjara, begitoe tida djadi onar dan boewang banjak tenaga. Asal toenggangkoe soeda balik di tangankoe abis perkara.”

„Sigra sadja si nona berlaloe dari tempat sem-boeninja, pergi ka blakang tjari itoe istal termak-soed. Tapi siapa kira, dari tempat gelap, sakoe-njoeng-koenjoeng lompat kaloear satoe andjing pe-nboeroe, manerdjang padanja sembari meng-gonggong, hingga ia kaget sedikit, tapi satjepetnja ia mengegos, maka itoe andjing toebroek angin. Tjoema sadja andjing itoe amat sebat dan mengar-ti, sembari menggonggong tida brentinja ia me-njerang poela. Goat Yong dibikin goesar dengan itoe, ia tjaboet pedangnja dan samboet samberan-nja itoe andjing dengan batjokan; tapi itoe bina-tang bisa kelit, sedeng moeloetnja menggonggong teroes, hingga setjara begitoe anem temennja itoe andjing meroeboel koempoel, sama-sama lakoeken pengepoengan. Dengan begitoe si nona kepaksa lompat ka atas woewoengan, sedeng hatinja diam-diam merasa djengkel sekali, kerna dengan terbit-nja itoe kariboetan, tentoe sadja jang poenja roe-mah djadi mengetahoei iapoenja kadatengan, hingga boeat ambil poelang koedanja nistjaja moes-ti boewang banjak tenaga.

Samentara itoe, Siang-koan Kiat di kamarnja soeda denger itoe soeara riboet, ia lantas kata pada istrinja:

„Djangan-djangan ada pentjoeri ketjil menja-tronin, jang hendak mentjoeri apa-apa.”

Dengen sebat itoe tjhungjtjoe ambil iapoenja pedang moestika dari tembok, dengan tangan jang laen membawa lilin ia kaloear, sedeng istrinja djoe-ga mengikoetin dari blakang dengan sepesan, pe-dang di tangan. Tapi di loear marika hanja kate-

moeken marika poenja toedjoe ekor andjing, jang asik menggonggong sembari mengadep ka atas genteng, maka Siang-koan Kiat laloe memandang ka atas dan di sana, ia liat satoe bajangan item jang asik djalan ka blakang.

„Betoel sadja ada pentjoeri,” kata si tjhungjtjoe seraja taro lilinnja di tanah, satelah mana ia lon-tjat ka atas genteng, di'ikoet oleh isrinja jang koeatir ia nanti nampak bahaja.

Goat Yong liat datengnja itoe doea orang, jang masing-masing tjekal pedang terhoenoes, jang ia doega moestinja toean dan njonja roemah, maka ia merandek.

„He, bangsat prampoean, kaeo brani bikin ko-tor doesoennja toaya! Ati-atilah!” memaki Slang-koan Kiat.

„Bangsat moeka tebal!” Goat Yong balesin „Kaeo tjoeri kouwnio poenja koeda toenggang, se-baliknja masi brani maki akoe? Soenggoe koerang-adjar! Hajo lekas poelangken koeda kouwnio se-tjara baek. tentoe kouwnio tida banjak rewel lagi.”

Siang-koan Kiat dan istrinja diam-diam merasa terkedjoet, kerna dengan begitoe djadi njata, itoe orang prampoean jang marika kira pentjoeri sabe-nernja djadi madjikan dari Toh-hoa-soat-lie-hong. Dari itoe Sioe Goat laloe maenken oedjoeng mata-nja pada iapoenja soeami, mengasi tanda resia, aken sasoeda itoe dengan goesar ia bentak Goat Yong:

„Djoesta kaeo! Siapa jang tjoeri koedamoe dan siapa jang liat?”

Goat Yong tertawa dingin, ia balesin:

„Kaloë maeo kouwnio liat gampang sadja, itoe koeda ada di istal blakang, maka itoe kaeo orang ikoet kouwnio boeat memboektiken.”

„Bangsat, djangan lari kaeo!” Gan Sioe Goat menjentak sembari menerdjang, kerna ia djoega sajang kaloë Toh-hoa-soat-lie-hong terlepas dari tangan marika.

Goat Yong merasa sanget goesar, ia tangkis itoe serangan seraja bales menjerang dengan tipee Tay-san-ap-teng. Begitolah marika berdoea saling serang di atas genteng, Slang-koan Kiat meliatin di pinggir.

Tida lama Siang-koan Kiat mendapet kenjata-an bahoea kepandean moesoehnja ada djaoe lebih tinggi dari istrinja, maka itoe istri moelai kateter kaliatannja, dari itoe ia tjepet menjeboer antara marika sambil memaki:

(Akon disambong).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

